DIAGNOSTISCHE BESCHRIJVINGEN

VAN

NIEUWE OF WEINIG BEKENDE VISCHSOORTEN

VAN

SUMATRA.

DOOR

Dr. P. BLEEKER.

TIENTAL V—X.

Sedert de bekendmaking der eerste vier tientallen „Beschrijvingen van nieuwe of weinig bekende vischsoorten van Sumatra" (1), ontving ik nog meerdere verzamelingen van Sumatrasche visschen, welke weder talrijke nog onbekende soorten bevatten. Deze soorten maken het hoofdonderwerp dezer 6 tientallen uit. Ik heb ze voor een groot gedeelte te danken aan de beroemde reizigster mevrouw IDA PFEIFFER, welker vriendschap ik mij tot eer reken en welker verdiensten mijn' lof niet noodig hebben. De soorten hieronder als *Priamansche* vermeld, zijn verzameld, gedeeltelijk door mevrouw PFEIFFER en gedeeltelijk door den heer W. F. GODIN, adsistent-resident te Priaman. Andere nieuwe soorten ontving ik van de heeren O. F. W. J. HUGUENIN, ingenieur der mijnen, F. D. ENGEL,

---

(1) Natuurkundig Tijdschrift voor Ned. Indië Jaarg. III. p. 568—608.

Dr. F. L. W. Vogler, Dr. J. Schwarz en den heer J. E. H. Juch, kapitein civielen en militairen gezaghebber der Lampongsche distrikten. Deze soorten zijn van de *Ombiling-rivier*, *Cauer*, *Benkoelen* en *Telokbetong*. Het is mij eene aangename taak, hier openlijk mijne erkentelijkheid voor deze toezendingen uit te drukken.

De talrijke verzamelingen van Sumatra hebben mij tot heden toe reeds meer dan 400 vischsoorten van dit belangrijke eiland doen kennen, welke, gevoegd bij de reeds vroeger van Sumatra vermeld gewordene species, het aantal mij van daar bekende tot meer dan 500 doen stijgen.

PERCOÏDEI.

Serranus polystigma Blkr.

Serran. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{2}{3}$ in ejus longitudine, latitudine $1\frac{3}{4}$ circiter in ejus altitudine; capite $3\frac{1}{3}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{2}{5}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $4\frac{1}{2}$ ad 5 in longitudine capitis; linea rostro-dorsali declivi vertice rostróque convexiuscula, ante oculos convexiuscula; rostro toto squamoso; osse maxillari superiore non vel margine superiore tantum squamuloso; maxilla inferiore inferne tantum squamosa; maxilla superiore maxilla inferiore paulo breviore paulo post oculum vel sub oculi limbo posteriore desinente, dentibus pluriseriatis serie externa conicis seriebus internis setaceis anticis longioribus in thurmas 2 collocatis et insuper caninis 2 mediocribus; maxilla inferiore dentibus antice pluriseriatis serie interna longioribus, antice caninis 2 parvis; praeoperculo subrectangulo angulo et margine posteriore rotundato dentibus valde conspicuis p. m. 36, dentibus angulum versus dentibus ceteris majoribus; interoperculo suboperculoque margine glabris; operculo spinis 3 parvis, media longiore, inferiore breviore; dorso elevato convexo; ventre rectiusculo; squamis ciliatis lateribus 80 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsali et anali radiosis rotundatis; dorsali spinosa dorsali radiosa humiliore, spinis mediis spinis ceteris longioribus corpore plus duplo humilioribus; pectoralibus et caudali obtusis rotundatis $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{3}{4}$, ventralibus acutiuscule rotundatis $6\frac{1}{2}$ ad $6\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis; anali spina media capite triplo fere breviore; corpore violaceo-fusco inferne dilutiore ubique dense coeruleo punctulato punctulis squamis multo minoribus; pinnis coeruleo punctulatis verticalibus violaceo-fuscescentibus marginem liberum versus violaceis

aurantiaco marginatis; pectoralibus basi aurantiaco-fuscis postice violascentibus aurantiaco marginatis; ventralibus fusco-violaceis.

B. 7 D. 11/15 vel 11/16. P. 2/15. V. 1/5. A. 3/8 vel 3/9. C. 17 et lat. brev.

Habit. Benculen, Amboina in mari. (VOGLER, HARTZFELD).

Longitudo 2 speciminum 142''' ad 245'''.

Aanm. Van de talrijke blaauw gevlekte of gestippelde soorten van Serranus is er geene, tot welke ik de bovenbeschrevene kan terug brengen. Zij onderscheidt zich van die alle door het digtgezaaide en kleine der blaauwe vlekjes, welke veel kleiner zijn dan de schubben en tot op de vinnen gaan, door hare 11 rugdoornen, afgeronde vinnen, violetachtig-bruin lichaam enz.

Serranus cichlops Blkr.

Serran. corpore oblongo compresso, altitudine 4 circiter in ejus longitudine absque lobis caudalibus, latitudine 2 et paulo in ejus altitudine; capite convexo 4¼ circiter in longitudine corporis absque lobis caudalibus; altitudine capitis 1 et paulo in ejus longitudine; oculis diametro 3½ circiter in longitudine capitis; linea rostro-dorsali rostro declivi rectiuscula vertice convexa; rostro toto squamoso; osse supramaxillari squamis squamis frontalibus majoribus tecto; maxilla inferiore inferne squamosa; maxilla superiore maxilla inferiore breviore sub oculi dimidio posteriore desinente; dentibus pluriseriatis serie externa majoribus conicis, antice caninis 2 mediocribus; dentibus seriebus internis setaceis antice dentibus 2 vel 1 longioribus caninoïdeis; maxilla inferiore dentibus pluriseriatis parvis, utroque latere medio canino unico curvato, antice canino unico majore extrorsum spectante; praeoperculo subrectangulo rotundato dentibus conspicuis p. m. 33, dentibus angularibus 4 p. m. ceteris multo majoribus; suboperculo interoperculoque margine denticulatis; operculo spinis 2 valde conspicuis superiore longiore; dorso elevato ventre multo convexiore; squamis ciliatis praeoperculo et operculo 5 vel 6, lateribus 45 p. m. in serie longitudinali; pinna dorsali spinosa alepidota spinis gracilibus anterioribus et mediis posterioribus brevioribus, membrana interspinali paulo emarginata, parte radiosa squamosa parte spinosa altiore corpore multo humiliore postice obtusa angulata; pectoralibus latis obtusis 4⅔ circiter in longitudine corporis; ventralibus acutis radio 2° in filum radios anales posteriores attingente producto; anali squamosa acuta corpore non humiliore spina media ceteris longiore capite paulo plus duplo breviore; caudali vix emarginata radiis angularibus tantum productis filigeris 3 et pau-

lo in longitudine corporis; colore corpore antice et dorso aurantiaco-rubro postice pinnaque caudali pulchre flavo; pinnis dorsali, pectoralibus, ventralibus analique dilute roseis, anali radiis aurantiacis; vitta rostro-suboculo-suboperculari dilute coerulea.

B. 7. D. 10/16 vel 10/17. P. 2/17 vel 2/18. A. 3/7 vel 3/8. C. 17 et lat. brev.

Habit. Priaman, in mari (Godin).

Longitudo speciminis unici 112'''.

Aanm. Deze soort behoort tot de afdeeling van Serranus, welke Cuvier onder den kollektieven naam *Barbiers* vereenigde. Zij is zeer gemakkelijk herkenbaar aan hare roodachtig- gele kleur, aan de draadvormige staartvin- en buikvintoppen, aan hare 10 rugdoornen, van welke geen enkele verlengd is, aan het niet uitgesneden zijn der rugvin, sterk ontwikkelde hondstanden der onderkaak, enz. Hare habitus heeft wel iets van de soorten van *Cichlops*, aan welke overeenkomst hare naam ontleend is.

Mesoprion gembra CV. Poiss II p. 368?

Mesopr. corpore oblongo compresso, altitudine 3 et paulo in ejus longitudine, latitudine 2 et paulo in ejus altitudine; capite 3 et paulo in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{3}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis; linea rostro-frontali declivi rectiuscula; osse suborbitali sub oculo oculo diametro duplo circiter humiliore; maxillis aequalibus, superiore sub oculi parte anteriore desinente, dentibus serie externa conicis anticis 4 caninis externis majoribus, maxilla inferiore dentibus serie externa conicis, lateribus aliquot subcaninoïdeis; praeoperculo postice et inferne denticulato, non vel vix emarginato, obtusangulo angulo rotundato; operculo spinis 2 planis obtusis parum conspicuis; dorso elevato; squamis lateribus 46 p. m. in serie longitudinali; pinna dorsali parte spinosa parte radiosa humiliore spina 4ª ceteris longiore corpore triplo fere humiliore, spina 1ª ceteris multo breviore; dorsali radiosa obtusa rotundata; pinnis pectoralibus acutis $4\frac{1}{2}$ circiter, ventralibus acutis $5\frac{1}{3}$, caudali subtruncata 5 circiter in longitudine corporis; anali spina 2ª ceteris longiore, parte radiosa rotundata dorsali radiosa non altiore; colore corpore olivaceo vittis transversis 8 vel 9 flavis, vittis 1ª, 2ª et 3ª dorso-ventralibus, ultima caudali, ceteris dorso-analibus; cauda superne macula fuscescente; vitta suboculari curvata coerulea; pinna dorsali spinosa violacea purpureo marginata, radiosa flava membrana violacea postice flava; caudali dimidio basali viridi, dimidio libero violascente.

B. 7. D. 10/13 vel 10/14. P. 2/14. V. 1/5. A. 3/8. vel 3/9. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Alphestes sambra* Bl. Schn. Syst. posth. p. 236 tab. 51?
Habit. Priaman, in mari (Ida Pfeiffer).
Longitudo speciminis unici 74'''.

Aanm. Waarschijnlijk komt het mij voor, dat mijn specimen behoort tot *Mesoprion gembra* CV., niettegenstaande de kleur daarvan opgegeven wordt te zijn bruin met nog bruinere dwarsche banden. Cuvier's beschrijving van *Mesoprion gembra* CV. heeft echter slechts betrekking tot de kleuren en de getallen der vinstralen, zoodat moeijelijk met zekerheid over de identiteit te oordeelen valt zonder vergelijking der specimina.

Datnia cancellatoïdes Blkr.

Datn. corpore oblongo compresso, altitudine 3 circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{3}$ circiter in ejus altitudine; capite acuto $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis, paulo longiore quam alto; oculis diametro 3 circiter in longitudine capitis; linea rostro-dorsali vertice concaviuscula; rostro acuto oculo non vel vix longiore; osse suborbitali denticulis bene conspicuis; maxillis aequalibus superiore ante oculum desinente; praeoperculo dentibus valde conspicuis, subrectangulo angulo rotundato; spina operculari inferiore spina superiore multo longiore; squamis lateribus 50 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsali et anali basi vagina squamosa; dorsali parte spinosa parte radiosa altiore, spina 4_a ceteris longiore, corpore duplo circiter humiliore, parte radiosa obtusa angulata; pectoralibus obtusis $5\frac{1}{2}$, ventralibus acutis $4\frac{1}{4}$, caudali extensa truncata 5 circiter in longitudine corporis; anali spina 2^a valde crassa longitudine spinam dorsalem 4^m aequante spinis analibus 1^a et 3^a multo longiore; anali radiosa obtusa angulis rotundata; colore corpore griseo-argenteo; fasciis corpore longitudinalibus 4 viridi-fuscescentibus, superiore rostro-dorsali, 2^a oculo-dorsali radium dorsalem posteriorem attingente, 3^a rostro-oculo-caudali, 4^a maxillo-anali; pinnis dorsali radiosa flava, spinosa fuscescente flavo nebulata nigro marginata; pectoralibus caudalique flavis; ventralibus flavescentibus fusco arenatis, anali antice fuscescente postice flava.

B. 6. D. 12/10 vel 12/11. P. 2/12. V. 1/5. A. 3/8 vel 3/9. C. 17 et lat. brev.

Habit. Priaman, in mari. Amboina, in fluviis. (Ida Pfeiffer. Hartzfeld).

Longitudo 2 speciminum 81''' et 85'''.

Aanm. *Datnia cancellatoïdes* is na verwant aan *Datnia can-*

cellata, doch is spitser van kop en hooger van ligchaam, terwijl er ook de dwarsche banden des ligchaams ontbreken. Volgens eene in mijn bezit zijnde afbeelding van *Datnia cancellata* CV. nagelaten door VAN HASSELT, zijn bij deze species de rugdoornen ook korter en de middelste langer dan de overige, terwijl bij *Datnia cancellatoïdes* de 4e doorn de langste is.

Holocentrum punctatissimum CV. Poiss. III p. 160 Less. Garn. Zoöl. Voy. Coquill. II p. 219.

Holoc. corpore oblongo compresso, altitudine 4 fere in ejus longitudine, latitudine 2 fere in ejus altitudine; capite convexo $3\frac{2}{3}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{4}$ circiter in ejus longitudine; linea rostro-frontali convexa; rostro acuto oculo plus duplo breviore; oculis diametro $2\frac{1}{3}$ circiter in longitudine capitis; orbitis superne et inferne denticulatis; osse suborbitali non emarginato, dentibus bene conspicuis postrorsum spectantibus; maxillis aequalibus superiore valde protractili sub pupilla desinente; praeoperculo spina oculo duplo circiter breviore, non denticulata, aperturam branchialem superante; dentibus praeoperculo bene conspicuis margine posteriore p. m. 20; operculo angulo spinis 2 superiore longiore; vertice lateribus striis 10 p. m. divergentibus; linea dorsali convexa; linea ventrali rectiuscula; squamis lateribus 42 p. m. in serie longitudinali; pinna dorsali usque ad basin incisa, spinis 3a et 4a spinis ceteris longioribus corpore minus duplo humilioribus, spina ultima spina 1a plus triplo breviore, parte radiosa acuta parte spinosa altiore; pectoralibus acutiusculis 5 fere, ventralibus acutis et caudali valde emarginata lobis acutiusculis rotundatis superiore longiore $5\frac{1}{4}$ circiter in longitudine corporis; anali spina 3a maxima 5 fere in longitudine corporis parte radiosa vix vel non altiore; corpore roseo, guttulis numerosis sparsis purpureis, fasciis vel vittis nullis; pinnis roseo-rubris, dorsali spinosa superne carmosina nigro marginata, superne maculis profunde coeruleis in seriem longitudinalem curvatam dispositis.

B. 8. D. 11/12 vel 11/13. V. 1/7. A. 4/9 vel 4/10. C. 5. 19. 5.

Synon. *Holocentre pointillé* CV. Poiss. III p. 160. Less. Garn. l. c.
Holocentrum lacteo-guttatum CV. Poiss. III p. 160?

Habit. Cauer, in mari (ENGEL).

Longitudo speciminis unici 63.'"

Aanm. Mijn specimen beantwoordt zeer goed aan de aangehaalde beschrijving van CUVIER. Slechts is er de bovenste operkeldoorn wat langer dan de onderste. *Holocentrum lacteo-guttatum* CV. schijnt slechts eene varieteit te zijn van *Holo-*

centrum punctatissimum CV. met eene dubbele rei donkere vlekjes op de rugvin. De soort was met juistheid nog slechts bekend van Ualan, een der Carolinen.

Polynemus Pfeifferi Blkr.

Polyn. corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{3}$ circiter in ejus altitudine; capite 5 circiter in longitudine corporis, paulo longiore quam alto; oculis diametro $3\frac{1}{3}$ circiter in longitudine capitis; linea rostro-frontali supra oculos concaviuscula; rostro prominente rotundato; maxilla superiore inferiore longiore, longe post oculum desinente, $1\frac{3}{4}$ circiter in longitudine capitis; praeoperculo angulato postice denticulato denticulo inferiore spinaeformi, angulo membranaceo; operculo acuto postice membranaceo; squamis lateribus 48 p. m. in serie longitudinali; vesica natatoria magna; pinnis dorsalibus altitudine subaequalibus, corpore humilioribus, acutis, dorsali radiosa analique vix emarginatis; pectoralibus acutis capite brevioribus; radiis pectoralibus liberis 6, 2° et 3° pinnam analem attingentibus ceteris longioribus; ventralibus acutis pectoralibus paulo brevioribus; spina ventrali spinis dorsalibus anterioribus opposita; caudali lobis acutis $3\frac{1}{4}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore aureo-flavo; pinnis flavis nigro vel fusco arenatis, nigro pectoralibus, ventralibus, anali caudalique praevalente.

B. 7. D. 8 — 1/11 vel 1/12. P. 14 + 6 solitar. V. 1/5. A. 3/11 vel 3/12. C. 15 vel 17 et lat. brev.

Habit. Priaman, in mari (Ida Pfeiffer).

Longitudo speciminis unici 90'''.

Aanm. Van *Polijnemus* zijn reeds meerdere soorten bekend, welke 6 vrije borstvindraden bezitten, zooals *Polynemus sextarius* Bl., *Polijnemus hexanemus* CV., *Polijnemus diagrammicus* Blkr., *Polijnemus sexfilis* CV., *Polynemus xanthonemus* CV. De beide laatstgenoemde soorten zouden volgens Cuvier geene zwemblaas bezitten. De bovenbeschrevene soort verschilt van deze beiden dus door aanwezigheid eener zwemblaas, die zelfs zeer groot is. Waarschijnlijk bestaan ook nog andere verschillen, welke zich echter uit de onvolledige beschrijvingen van Cuvier niet laten nagaan. *Polijnemus Pfeifferi* heeft nog het meest van *Polynemus diagrammicus* Blkr. (Verh. Bat. Gen. XXII Percoïd. p. 60) doch verschilt daarvan door korteren kop, kleinen praeoperkeldoorn, grootere oogen, enz. Ik

noem deze nieuwe species ter eere van de beroemde reizigster, mevrouw Ida Pfeiffer, die haar bij Priaman heeft ontdekt en mij welwillend afgestaan.

SCLEROPAREI.

Apistus amblycephaloïdes Blkr.

Apist. corpore oblongo compresso, altitudine 4 in ejus longitudine, latitudine $1\frac{2}{3}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{3}$ circiter in ejus longitudine; linea rostro-frontali convexa; oculis diametro $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis minus diametro 1 a se invicem distantibus; rostro convexo oculo vix breviore; spinis suborbitalibus 2 inferiore rudimentaria vix conspicua, superiore longa acuta post pupillam sub iride desinente; rictu obliquo magno; maxillis aequalibus, superiore sub oculi dimidio posteriore desinente 2 in longitudine capitis, inferiore cirris nullis; dentibus maxillaribus, vomerinis palatinisque minimis; praeoperculo spinis inferioribus tuberculiformibus obtusis, spina superiore aperturam branchialem subattingente; linea laterali leviter curvata prope basin pinnae caudalis desinente; cute squamis minimis vix conspicuis sparsis quasi arenata; pinna dorsali integra vertice vix post oculos incipiente, spina 2^a ceteris longiore corpore duplo humiliore, spina 1^a ceteris multo breviore, 3^a 2^a paulo breviore, posterioribus 8 subaequalibus corpore triplo circiter humilioribus, membrana interspinali emarginata; dorsali radiosa spina 2^a non humiliore obtusa cum basi caudalis non unita; pinnis pectoralibus obtusis rotundatis radio libero nullo $4\frac{1}{4}$, ventralibus acutiusculis $5\frac{1}{2}$ circiter, caudali leviter convexa $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; anali spina 3^a spinis 1^a et 2^a longiore, 3 circiter in altitudine corporis, parte radiosa obtusa; colore corpore pinnisque nigricante-fusco, corpore inferne, caudali tota pinnisque ceteris marginibus dilutiore; caudali dimidio posteriore fascia transversa nigra.

B. 7. D. 13/8. P. 1/11 (fiss.). V. 1/5. A. 3/5. C. 10 vel 12 et lat. brev.

Habit. Priaman, in mari (Ida Pfeiffer).

Longitudo speciminis unici 66'''.

Aanm. De soort heeft zeer groote verwantschap met *Apistus amblijcephalus* Blkr. (Nat. Tijdschr. N. Ind. I p. 27), zoowel in habitus als kleuren en getallen der vinstralen, doch onderscheidt er zich van door aanmerkelijk lagere rug- en aarsvindoornen, minder stomp profiel, kortere onderoogkuils- en prae-

operkeldoornen en kortere borst- en buikvinnen. Alle deze verschillen, slechts gedeeltelijk blijkbaar uit mijne aangehaalde beschrijving van *Apistus amblycephalus*, opgemaakt toen ik nog minder overtuigd was dan thans van de noodzakelijkheid van uitvoerige diagnosen, vallen zeer duidelijk in het oog bij vergelijking van mijne specimina van beide soorten, welke van volkomen dezelfde grootte zijn. Bij *Apistus amblycephalus* zijn de zijschubjes insgelijks aanwezig, doch voor het bloote oog naauwelijks waarneembaar. Men leze daarom in de aangehaalde diagnose dezer soort niet „squamis lateribus inconspicuis" maar „squamis lateribus sparsis fere inconspicuis" of „cute squamis minimis vix conspicuis sparsis arenata" even als in de hier gegevene beschrijving.

Minous woora CV. Poiss. IV. p 310 Richards. Rep. Ichth. Chin. Jap. Rep. 15 meet. Brit. Assoc. 1845 p. 213.

Min. corpore subelongato compresso, altitudine $4\frac{1}{2}$ ad 5 fere in ejus longitudine; capite acuto $3\frac{1}{5}$ ad $3\frac{2}{5}$ in longitudine corporis, aeque lato fere ac alto; altitudine capitis $1\frac{2}{5}$ circiter in ejus longitudine; cristis capite plurimis tubereulis parvis osseis scabris; oculis diametro $3\frac{1}{2}$ ad 4 in longitudine capitis; orbitis scabris; lineis rostro-frontali et interoculari concavis; spinis suborbitalibus 2 anteriore brevissima posteriore angulum oris attingente vel subattingente; praeoperculo spinis 5 vel 6 inferioribus 3 truncatis, superioribus acutis longissima operculi marginem branchialem superante; rostro acuto oculo vix longiore; maxilla superiore inferiore breviore sub oculi parte anteriore desinente; cirris inframaxillaribus 2 gracilibus; cute glabra; linea laterali tubulis simplicibus notata, vix curvata; pinna dorsali spinosa spina 1ª sublibera, spinis mediis et posticis subaequalibus; dorsali radiosa obtusa rotundata; pectoralibus latis obtusis $3\frac{2}{3}$ ad $3\frac{1}{2}$, ventralibus obtusis $5\frac{1}{2}$ ad 6, caudali truncata 4 circiter in longitudine corporis; anali dorsali radiosa humiliore; colore corpore superne violaceo-fusco inferne violaceo-rubro; pinnis dorsali et anali violaceo-fuscis, pectoralibus violaceis, ventralibus roseis apicem versus violaceis, caudali flavescente maculis violaceis fascias 5 p. m. transversas similantibus:

B. 7. D. 10/10 vel 10/11 (omn. simpl.). P. 11 + 1 solit. (omn. simpl.). V. 1/5 (omn. simpl.). A. 2/9 (omn. simpl.). C. 12 et lat. brev. (omn. simpl.).

Synon. *Woora minoo* A. Russ. Corom. Fish. II. p. 44, fig. 159.

Apistus minous Cuv. Règn. anim.
Apistus Russellii Swains. Nat. Hist. Fish. II p. 265.
Corythobatus woora Cant. Mal. Fish. p. 45.
Habit. Priaman, in mari (Ida Pfeiffer).
Longitudo 3 speciminum 76''' ad 91'''.

Aanm. *Minous woora* CV. verschilt van *Minous monodactylus* CV. en *Minous Adamsii* Richards. voornamelijk door slanker ligchaam, spitseren kop en andere kleuren, en van *Corythobatus echinatus* Cant. door geheel anderen habitus van ligchaam en vinnen, door den vrijen borstvinstraal enz. In de Fauna japonica is nog eene soort beschreven, *Minous pusillus* T. Schl., welke zich van *Minous woora* zou onderscheiden door digter bijeenstaande oogen, kortere onderoogkuils- en praeoperkeldoornen, andere kleuren en eenigzins andere getallen der vinstralen t. w. D. 9/11. A. 1/8. Behalve de hier genoemde 5 soorten zijn nog geene andere van *Minous* bekend.

Pelor Cuvieri Gray. Richards. Rep. ichth. Chin. Jap. Rep. 15h Meet. Brit. Assoc. 1845 p. 212.

Pel. corpore oblongo, altitudine 4½ circiter in ejus longitudine, antice aeque lato ac alto postice compresso; capite acuto 3¾ in longitudine corporis, longiore quam alto ac lato; orbitis tuberculatis crista transversa unitis valde elevatis, unde linea interoculari valde concava; linea rostrofrontali concava; oculis diametro 6 circiter in longitudine capitis; genis concavis; spinis capite obtusis, utroque latere vertice humeroque 5, osse suborbitali anteriore 3 postica ceteris longiore, osse suborbitali posteriore 4 vel 5, praeoperculo 3, operculo 2; cirris inframaxillaribus, suborbitalibus, praeopercularibus opercularibusque ex parte oculo longioribus fimbriatis; corpore lateribus cirrato cirris parcis; maxilla superiore inferiore breviore ante oculum desinente; cute laevi; linea laterali conspicua; pinna dorsali spinis fimbriatis, gracilibus, mediis ceteris longioribus, spinis 1a, 2a et 3 exceptis parte basali tantum membrana unitis, parte radiosa obtusa rotundata; pectoralibus latis obtusis rotundatis 3½ fere in longitudine corporis, radiis liberis 2 basi unitis inferiore longiore longitudine caput aequante; ventralibus latis obtusis radiis productis nullis radio postico ceteris longiore 5½ circiter in longitudine corporis; anali obtusa dorsali radiosa humiliore; caudali convexa 4½ circiter in longitudine corporis; corpore fusco profundiore et dilutiore nebulato et punctis coeruleis arenato; pinnis violaceonigris vel fuscis et caudali excepta punctulis coeruleis arenatis.

B. 7. D. 17/8 P. 10 + 2 solitar. V. 1/5. A. 3/11. C. 12.
Synon. *Pelors Cuvieri* Gr. Hardw. Illustr. Ind. Zoöl. II. tab. 90. fig. 2.
Hwan yu, *Wong paoug yu* vel *Wong pau u* Sinens.
Habit. Priaman, in mari (Ida Pfeiffer. Godin).
Longitudo 2 speciminum 158''' et 172'''.

Aanm. Deze soort laat zich herkennen aan hare violet-zwarte of bruine kleur van ligchaam en vinnen, welk zwart of bruin slechts bij naauwkeurige bezigtiging blijkt met blaauw gestippeld te zijn; voorts aan hare knobbelachtige oogkassen, lange vrije borstvinstralen welke den kop in lengte evenaren, talrijke rugdoornen en aarsvinstralen enz. — De soort is vrij goed, doch met lichtere kleuren dan die van mijn specimen, afgebeeld in de bovenaangehaalde Illustrations.

SCIAENOÏDEI.

Otolithus Vogleri Blkr.

Otol. corpore oblongo compresso, altitudine 4 circiter in ejus longitudine, latitudine 2 fere in ejus altitudine; capite acutiusculo 4 in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{3}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $4\frac{2}{3}$ circiter in longitudine capitis; linea rostro-dorsali rostro convexa fronte verticeque concaviuscula; rostro obtuso convexo oculo longiore; osse suborbitali sub oculo oculi diametro verticali vix vel non humiliore; maxilla superiore inferiore longiore sub medio oculo circiter desinente; maxilla inferiore poris 5 bene conspicuis; dentibus maxillis setaceis pluriseriatis, maxilla superiore serie externa majoribus conicis 22 p. m. symphysealibus caninis, maxilla inferiore serie interna majoribus conicis 24 p. m. caninis nullis; praeoperculo rotundato denticulis bene conspicuis; squamis linea laterali squamis ceteris non majoribus; linea laterali antice singulis squamis bifida vel trifida; squamis lateribus 40 p. m. in serie longitudinali; pinna dorsali spinosa acuta trigona spina 3ª spinis ceteris longiore corpore duplo humiliore; dorsali 2ª dorsali spinosa humiliore sed duplo longiore, obtusa; pectoralibus acutis $5\frac{1}{2}$, ventralibus acutis $7\frac{1}{3}$, caudali rhomboïdea 6 et paulo in longitudine corporis; anali angulata corpore duplo humiliore spina 1ª 2ª plus triplo breviore, 2ª pinna ipsa duplo humiliore oculo paulo longiore; colore corpore superne griseo-viridi inferne argenteo; pinnis flavescentibus, dorsalibus caudalique fusco arenatis, dorsali spinosa nigro marginata.

B. 7. D. 10—1/27 vel 1/23. P. 2/17. V. 1/5. A. 2/7 vel 2/8. C. 17 et lat. brev.

Habit. Beneulen, in mari (VOGLER).
Longitudo 2 speciminum 180''' et 206'''.

Aanm. Deze soort behoort tot de groep van Otolithus bij welke zich slechts hondstanden bevinden in de bovenkaak, van welke groep ik het eerst indische vormen heb bekend gemaakt (*Otolithus microdon* Blkr., *Otolithus macrophthalmus* Blkr.). Zij houdt het midden tusschen Sciaena en Corvina, en is herkenbaar aan hare korte onderkaak, duidelijke kinporiën enz. Zij heeft vrij veel van *Otolithus macrophthalmus*, doch deze heeft de kaken van gelijke lengte, slechts 23 of 24 rugvinstralen, het profiel konveks, de schubben talrijker enz.

Umbrina macropterus Blkr.

Umbrin. corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{4}$ ad $4\frac{3}{4}$ in ejus longitudine, latitudine $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{3}{4}$ in ejus altitudine; capite $4\frac{2}{3}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{4}$ ad $1\frac{1}{3}$ in ejus longitudine; oculis diametro 4 ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine capitis; rostro obtuso truncato-rotundato ante os prominente; maxilla inferiore superiore breviore, inferne poris 4 bene conspicuis, medio cirro parvo oculo plus duplo breviore; dentibus maxillis minimis, serie externa serie interna non majoribus; praeopercuio rotundato denticulis bene conspicuis; squamis lateribus 48 p. m. in serie longitudinali; linea laterali ramosa; pinnis dorsalibus basi tantum unitis, spinosa acuta longitudine $2\frac{1}{2}$ ad $2\frac{3}{4}$ in longitudine dorsalis radiosae, spinis gracilibus spina 2ª ceteris longiore corpore duplo circiter humiliore; dorsali radiosa $2\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis; pinnis pectoralibus acutis 5 et paulo, ventralibus acutis 7 circiter, caudali oblique rhomboïdea $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{3}{4}$ in longitudine corporis; anali spina 2ª crassa radiis breviore; colore corpore pinnisque grisco, dense nigro arenato.

B. 7. D. 10—1/30 vel 10—1/31. P. 2/16. V. 1/5. A. 2/7 vel 2/8. C. 17 et lat. brev.

Habit. Priaman in mari (IDA PFEIFFER).
Longitudo 2 speciminum 75''' et 115'''.

Aanm. Deze soort is gemakkelijk herkenbaar aan haren korten kindraad, lange straalachtige rugvin, scheef ruitvormige staartvin en geheel met zwarte puntjes bedekt grijs ligchaam. Ik heb den soortnaam ontleend aan de lengte van de straalachtige rugvin.

SPARÖIDEI.

Dentex mesoprion Blkr.

Dent. corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{3}$ fere in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite convexo obtuso $4\frac{1}{4}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{3}$ ad $1\frac{1}{4}$ in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{1}{3}$ circiter in longitudine capitis; linea rostro-frontali convexa; rostro convexo oculo non vel vix breviore; osse suborbitali striato, obtusangulo angulo vix rotundato, angulo oris oculi diametro duplo fere humiliore; maxillis aequalibus superiore sub oculi dimidio anteriore desinente; dentibus maxillis pluriseriatis parvis serie externa utroque latere p. m. 40, maxilla superiore antice caninoïdeis 10 vel 12 parvis, maxilla inferiore caninoïdeis nullis; praeopercule squamis in series 3 dispositis, margine posteriore medio denticulis vix conspicuis scabro; squamis ctenoïdeis, lateribus 46 p. m. in serie longitudinali; pinna dorsali spinis gracilibus posterioribus 6 subaequalibus ceteris longioribus $2\frac{1}{2}$ circiter in altitudine corporis, membrana inter singulas spinas leviter emarginata; dorsali radiosa spinosa vix altiore obtusa; pectoralibus acutis $4\frac{1}{2}$ fere, ventralibus acutis radio 1° paulo producto 5 circiter in longitudine corporis; caudali valde emarginata lobis (ex parte abruptis); anali spina 3ª spinis ceteris longiore sed parte radiosa angulata humiliore; colore corpore roseo, fasciis 2 vel 3 cephalo-caudalibus flavis vel aureis; humero et operculo postice macula carmosina; pinnis dilute roseis, dorsali radiosa superne vittis 2 longitudinalibus violaceis; anali vittis 2 longitudinalibus flavis.

B. 6. D. 10/9 vel 10/10. P. 2/14. V. 1/5. A. 3/7 vel 3/8. C. 17 et lat. brev.

Habit. Priaman, in mari (Ida Pfeiffer).

Longitudo speciminis unici 119'''.

Aanm. Deze soort is na verwant aan *Dentex Blochii* Blkr. (*Sparus japonicus* Bl.), doch deze is hooger van ligchaam, heeft den kop nagenoeg even hoog als lang, het onderoogkuilsbeen zuiver afgerond, 7 of 8 goudkleurige overlangsche banden enz. Ik bezit nog eene soort, *Dentex tambuloïdes* Blkr. van Batavia, welke in tandenstelsel aan *Dentex Blochii* en *Dentex mesoprion* beantwoordt, doch bij welke de onderoogkuilsbeenderen zeer stomp afgerond, granuleus en slechts weinig minder hoog zijn dan de diameter van het oog, terwijl er bovendien het ligchaam slanker is, het profiel boller en stomper. Hoezeer

ook de soorten van *Dentex*, tot deze groep behoorende, op elkander gelijken, vindt men toch bij naauwkeurig onderzoek zeer goede kenmerken om ze van elkander te onderscheiden, kenmerken, welke voornamelijk gelegen zijn in het tandenstelsel, in den vorm en hoogte der onderoogkuilsbeenderen, de rugvindoornen en het rugdoornvlies enz. Nog moet ik oplettend maken op het inderdaad hoezeer fijn getand zijn van den achterrand van het praeoperkel, hetwelk eigen is niet alleen aan de drie bovengenoemde soorten, maar ook in meerdere of mindere mate aan *Dentex nematopus* Blkr., *Dentex tolu* CV., terwijl bij mijne specimina van *Dentex tambulus* CV., *Dentex taeniopterus* CV., *Dentex ruber* CV. en *Dentex mulloïdes* Blkr en *Dentex upeneoïdes* Blkr., welke alle insgelijks tot dezelfde groep behooren, deze praeoperkeltandjes ontbreken of slechts als kartels zijn aan te merken. Men kan hieruit op nieuw nagaan, even als ik zulks opzigtelijk de plaatsing in het sijsteem van mijn genus *Heterognathodon* gedaan heb, hoe weinig waarde men aan het getand of ongetand zijn des praeoperkels als familie- en hier zelfs als geslachtskenmerk kan hechten.

OSPHROMENOÏDEI.

Ophicephalus cyanospilos Blkr.

Ophiceph. corpore elongato antice cylindrico postice compresso, altitudine 8 circiter in ejus longitudine; capite acuto conico-subpyramidali $3\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis; latitudine capitis 2, altitudine $2\frac{1}{3}$ circiter in ejus longitudine; linea rostro-frontali declivi convexiuscula; fronte et vertice planiusculis; oculis diametro 5 circiter in longitudine capitis, diametro $1\frac{1}{4}$ circiter a se invicem distantibus; maxilla superiore maxilla inferiore breviore sub oculi margine posteriore desinente, $2\frac{1}{3}$ circiter in longitudine capitis, dentibus pluriseriatis parvis caninoïdeis nullis; maxilla inferiore dentibus antice pluriseriatis parvis serie externa majoribus, lateribus biseriatis serie interna majoribus caninoïdeis 3 vel 4; dentibus palatinis et vomerinis pluriseriatis serie interna majoribus caninoïdeis nullis; squamis cycloïdeis striatis, lateribus 55 p. m., capitis parte postoculari 8 p. m. in serie longitudinali; linea laterali prope apicem pectoralium deorsum flexa postice recta; pinnis dorsali postice, caudali pectoralibusque rotundatis; pectoralibus $6\frac{2}{3}$, ventralibus acutiusculis 10 circiter, caudali $5\frac{1}{2}$

circiter in longitudine corporis; anali postice acutangula; corpore superne viridi-fuscescente inferne dilute viridi; capite inferne lateribusque inferne viridi-fuscescente nebulatis coeruleoque guttatis; pinnis ventralibus hyalinis, ceteris nigricante-violaceis; anali basi dilutiore.

B. 5. D. 1/42. P. 15. V. 1/5. A. 1/25. C. 12 vel 14 et lat. brev.

Habit. Telok betong, in fluviis (Schwarz).

Longitudo speciminis unici 102'''.

Aanm. Deze soort is kenbaar aan aan hare ongevlekte violette vinnen, getallen der vinstralen, meerreijige kleine ploegbeens-gehemelte-tanden, gering aantal operkelschubben, onder den achterrand van het oog eindigende bovenkaak, enz.

CHAETODONTOÏDEI.

Chaetodon microlepis Blkr.

Chaetod. corpore disciformi, diametro dorso-ventrali $2\frac{1}{4}$ ad $2\frac{1}{3}$ in longitudine corporis; capite obtuso $3\frac{2}{3}$ ad $3\frac{3}{4}$ in longitudine corporis; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis; rostro non prominente; linea rostro-dorsali convexa rostro rectiuscula linea rostro-ventrali longiore; squamis scabris parvis, lateribus 60 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsali et anali obtusis rotundatis, dorsali spina postica spinis ceteris longiore; pectoralibus obtusis 5 fere, ventralibus acutis radio 1° valde producto 3 et paulo, caudali obtusa convexa 5 et paulo in longitudine corporis; colore corpore pinnisque dorsali, ventralibus analique nigro-coeruleo, pinnis pectoralibus caudalique dilute violaceo; capite corporeque vittis margaritaceis transversis curvatis convexitate antrorsum spectantibus, capite 3, corpore 4 vel 5 posticis semicircularibus.

B. 6. D. 13/22. P. 2/17. V. 1/5. A. 3/20. C. 17 et lat. brev.

Habit. Cauer, in mari (Engel).

Longitudo 2 speciminum 26''' et 33'''.

Aanm. De kleurteekening dezer soort herinnert eenigzins *Holacanthus geometricus* CV. en *Holacanthus semicirculatus* CV. *Chaetodon microlepis* is merkwaardig niet alleen door zwart ligchaam en kromme parelkleurige dwarsbanden, maar ook door kleine ruwe schubben en de verlenging van den eersten buikvinstraal.

Holacanthus xanthometopon Blkr.

Holacanth. corpore oblongo compresso, diametro dorso-ventrali $2\frac{2}{3}$ circiter in longitudine corporis; capite obtuso $4\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis; linea rostro-frontali declivi-rectiuscula vel concaviuscula; linea rostro-dorsali linea rostro-ventrali breviore; oculis diametro $3\frac{2}{3}$ circiter in longitudine capitis; osse suborbitali altitudine oculi diametrum aequante, non denticulato; praeopercuło margine posteriore dentibus 16 p. m. conspicuis serrato, margine inferiore dentibus 4 vel 5 posteriore ceteris majore, spina capite plus duplo breviore; subopercuło denticulato; interopercuło margine glabro; squamis lateribus 48 p. m. in serie longitudinali; pinna dorsali spinosa spina postica spinis ceteris longiore, parte radiosa obtusa rotundata altitudine 2 circiter in diametro dorso-ventrali; pectoralibus obtusis convexis 5 circiter, ventralibus acutis radiis 1° et 2° productis $3\frac{1}{3}$ circiter, caudali obtusa convexa 6 et paulo in longitudine corporis; anali obtusa rotundata dorsali radiosa humiliore; capite coeruleo, genis operculisque ocellis numerosis aureis nigro cinctis, mento labiisque rivulis nigris; oculis, orbitis et fascia interoculari lata profunde aurantiacis; corpore dorso et lateribus violascente, regione thoracico-ventrali aurantiaco, cauda postice aurantiaco; squamis lateribus singulis margine aurantiacis medio macula coerulea; membrana operculari superne aurantiaca fusco marginata; regione scapulari macula oblonga aurantiaca; pinnis dorsali, pectoralibus caudalique aurantiacis; dorsali radiosa violaceo marginata, postice basi macula magna rotunda nigra coeruleo marginata et guttata; pectoralibus margine anteriore coeruleo margine posteriore violaceo; caudali postice violaceo marginata; ventralibus fuscis spina et radio 1° ex parte coeruleis; anali aurantiaco-fusca violaceo marginata guttulis numerosis coeruleis nigro cinctis.

B. 6. D. 14/18 vel 14/19. P. 2/16. V. 1/5. A. 3/18 vel 3/19. C. 17 et lat. brev.

Habit. Telok betong, in mari (Jucn).

Longitudo speciminis unici 230'''.

Aanm. Deze fraai geteekende soort is gemakkelijk herkenbaar aan hare kleuren, vooral aan haar oranjekleurig voorhoofd, groote zwarte vlek achter op de basis der rugvin, ongeband ligchaam, stomp afgeronde vertikale vinnen enz.

SCOMBEROÏDEI.

Gazza minuta Blkr.

Gazz. corpore oblongo-ovali compresso, altitudine $2\frac{1}{3}$ ad $2\frac{1}{5}$ in ejus longitudine, latitudine $3\frac{1}{4}$ ad $3\frac{1}{3}$ in ejus altitudine; capite $3\frac{3}{4}$ ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; longitudine capitis plus quam $1\frac{1}{3}$ in ejus altitudine (usque ad apicem cristae interparietalis); oculis diametro $2\frac{1}{2}$ ad $2\frac{2}{3}$ in longitudine capitis; orbita superne antice denticulata; spinis frontalibus valde conspicuis; linea rostro-frontali concava; ore deorsum valde protractili; maxilla superiore dentibus parvis p. m. 44 symphysi caninis 2 mediocribus; maxilla inferiore dentibus p. m. 28 supramaxillaribus majoribus, subanticis ceteris majoribus postrorsum longitudine sensim decrescentibus; linea inframaxillari concaviuscula; praeoperculo subrectangulo angulo rotundato margine inferiore anguloque denticulato; linea ventrali linea dorsali convexiore; squamis corpore minimis conspicuis; triangulis pectoralibus alepidotis; linea laterali cauda desinente; pinnis acutis, dorsali spina 2ª ceteris longiore, crassiuscula, $2\frac{2}{3}$ circiter, anali spina 2ª crassissima $2\frac{2}{3}$ ad 3 in altitudine corporis; pectoralibus $5\frac{1}{2}$ ad 6, ventralibus $7\frac{1}{2}$ ad 8, caudali valde incisa 4 et paulo in longitudine corporis; colore corpore superne viridescente inferne argenteo; dorso vittulis polymorphis diffusis profunde plumbeis quasi subcutaneis rivulato et transversim fasciato; axillis nigris; rostro-fusco; pinnis hyalinis vel flavescentibus; dorsali spinosa antice fuscescente.

B. 5. D. 8/16 vel 8/17. P. 2/14 vel 2/15. V. 1/5. A. 3/14 vel 3/15. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Zeus argentarius* Forster Bibl. Banks.
Scomber minutus Bl. Ausl. Fisch. tab. 429 fig. 2.
Kleine Mackrele Bl. ibid.
Petit Macquereau Bl. ibid.
Littel Mackrel Bl. ibid.
Equula minuta CV. Poiss. X p. 65.
Equula nain CV. ibid.
Equula dentex CV. ibid. p. 66?
Equula denté CV. ibid. p. 66?
Saru pinan kare Indig. Pontic.
Pittitjei Tranqueb.
Ikan Peperrek gigi Mal. Bat.

Habit. Priaman, Telok betong, in mari (Godin. Schwarz). Batavia, in mari.

Longitudo 6 speciminum 82''' ad 182'''.

Aanm. In mijne „Bijdrage tot de kennis der Makreelachtige visschen van den Indischen Archipel", opgenomen in het 24ste deel der Verhandelingen van het Bataviaasch Genootschap van kunsten en wetenschappen en geschreven in 1850, heb ik ten onregte *Gazza minuta* voorgesteld als te zijn de eenige soort van haar geslacht. Sedert heb ik nog talrijke voorwerpen van *Gazza* van den Indischen Archipel onderzocht en daaruit ontwaard, dat zij tot meerdere soorten te brengen zijn, die zich voornamelijk uit haar tandenstelsel en hoogte-evenredigheden des ligchaams laten herkennen. Voor het artikel *Gazza*, in de genoemde Bijdrage voorkomende, hetwelk dient te vervallen aangezien het meer dan eene soort omvat, plaats ik thans de diagnosen der soorten, welke ik tot heden toe heb leeren kennen en met zekerheid als zoo vele soorten kan opstellen.

Gazza tapeinosoma Blkr.

Gazz. corpore oblongo compresso, altitudine 3 circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{2}{3}$ circiter in ejus altitudine; capite 4 circiter in longitudine corporis; longitudine capitis $1\frac{1}{3}$ circiter in ejus altitudine usque ad apicem cristae interparietalis; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ ad $2\frac{2}{3}$ in longitudine capitis; orbita superne antice denticulata; spinis frontalibus valde conspicuis; linea rostro-frontali concaviuscula; ore deorsum valde protractili; maxilla superiore dentibus parvis p. m. 38, symphysi caninis 2 mediocribus; maxilla inferiore dentibus p. m. 28 supramaxillaribus majoribus, subanticis ceteris majoribus postrorsum longitudine sensim decrescentibus; linea inframaxillari concaviuscula; praeoperculo subrectangulo, angulo rotundato, margine inferiore denticulato; linea ventrali linea dorsali convexiore; squamis corpore minimis conspicuis; triangulis pectoralibus alepidotis; linea laterali cauda desinente; pinnis acutis; dorsali spina 2ª ceteris longiore gracili 2 circiter, anali spina 2ª crassiuscula $2\frac{1}{2}$ ad $2\frac{2}{3}$ in altitudine corporis; pectoralibus $6\frac{1}{2}$ ad $6\frac{3}{4}$, ventralibus 8 circiter, caudali profunde incisa 4 ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; colore corpore superne viridescente inferne argenteo; dorso vittulis polymorphis diffusis profunde plumbeis quasi subcutaneis transversim fasciato; rostro fuscescente; pinnis flavescente-hyalinis.

B. 5. D. 8/16 vel 8/17. P. 2/15. V. 1/5. A. 3/14 vel 3/15. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Ikan Peperrek gigi* Mal. Batav.

Habit. Priaman, in mari (Ida Pfeiffer). Batavia, in mari.

Longitudo 36 speciminum 58''' ad 106'''.

Aanm. Deze soort is, wat tandenstelsel betreft, nader verwant aan *Gazza minuta* dan aan *Gazza equulaeformis* Rüpp. doch heeft de slankere rug- en aarsdoornen van laatstgenoemde, terwijl zij van beiden nog afwijkt door slanker ligchaam en minder hoogen kop, welks hoogte naauwelijks zijne lengte overtreft. Aan dezen rankeren ligchaamsvorm heb ik den soortnaam onleend.

Gazza equulaeformis Rüpp. N. Wirb. F. Ab. F. R. M. p. 4, tab. 1 fig. 3.

Gazz. corpore oblongo-ovali compresso, altitudine $2\frac{1}{2}$ ad $2\frac{2}{3}$ in ejus longitudine, latitudine 3 circiter in ejus altitudine; capite $3\frac{3}{4}$ ad 4 fere in longitudine corporis; longitudine capitis $1\frac{1}{3}$ circiter in ejus altitudine usque ad apicem cristae interparietalis; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ ad $2\frac{2}{3}$ in longitudine capitis; orbita superne antice denticulata; spinis frontalibus valde conspicuis; linea rostro-frontali concava; ore deorsum valde protractili; maxilla superiore dentibus parvis p. m. 40 symphysi caninis 2 magnis; maxilla inferiore dentibus p. m. 22 supramaxillaribus majoribus, antice utroque latere dentibus 2 vel 1 caninis ceteris multo longioribus; linea inframaxillari concaviuscula; praeoperculo subrectangulo angulo rotundato margine inferiore denticulato; linea ventrali linea dorsali convexiore; squamis corpore minimis conspicuis; triangulis pectoralibus alepidotis; linea laterali cauda desinente; pinnis acutis; dorsali spina 2ª ceteris longiore gracili 2 et paulo, anali spina 2ª crassiuscula 3 circiter in altitudine corporis; pectoralibus 6 circiter, ventralibus 8 circiter, caudali profunde incisa $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{3}{4}$ in longitudine corporis; colore corpore superne viridescente, inferne argenteo; dorso vittulis polymorphis diffusis profunde plumbeis quasi subcutaneis transversim fasciato; rostro fusco; axilla basi pinnae fusca; pinnis flavescente-hyalinis.

B. 5. D. 8/16 vel 8/17. P. 2/15. V. 1/5. A. 3/14 vel 3/15. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Ikan Peperrek gigi* Mal. Batav.

Habit. Priaman (Ida Pfeiffer). Batavia, in mari.

Longitudo 20 speciminum 63''' ad 106'''.

Aanm. De heer Rüppell geeft ten onregte van zijn *Gazza equulaeformis* op, dat zij slechts 3 kieuwstralen zou bezitten. Deze soort is van *Gazza minuta* Blkr. te onderkennen, niet alleen aan haar minder hoog ligchaam en groote hondstanden voor in de

onderkaak, maar ook aan hare veel minder sterke voorste rugdoornen en tweeden aarsvindoorn. Mijne specimina beantwoorden volkomen aan de afbeelding van den heer Rüppell, op welke men echter de scheden der rug- en aarsvin verzuimd heeft te doen zien.

TEUTHIDES.

Amphacanthus scaroïdes Blkr.

Amphacanth. corpore oblongo compresso, altitudine 3 ad $3\frac{1}{8}$ in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ ad 3 in ejus altitudine; capite convexo $4\frac{1}{2}$ ad 5 in longitudine corporis, aeque alto circiter ac longo; linea rostro-frontali convexa; linea rostro-pectorali convexiuscula; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis; orbita antice elevata denticulis vix conspicuis scabra; osse suborbitali angulo oris oculi diametro plus duplo humiliore; rostro convexo prominente oculo breviore; operculo, praeoperculo et osse humerali non vel vix striatis; squamis minimis; pinna dorsali partem spinosam inter et radiosam valde incisa, spinis mediocribus mediis ceteris longioribus, 1ª et ultima subaequalibus spina longissima multo sed minus duplo brevioribus, parte radiosa parte spinosa non humiliore rotundata; pinnis pectoralibus obtusis 6 fere ad $6\frac{1}{2}$, ventralibus angulatis 7 ad $7\frac{2}{3}$, caudali vix emarginata subtruncata angulo inferiore rotundata angulo superiore acuta $5\frac{1}{2}$ ad $5\frac{3}{4}$ in longitudine corporis; corpore griseo-coeruleo junioribus superne lateribusque maculis polymorphis et oblongis confertis aurantiacis submarmorato, aetate provectioribus vittis et maculis fuscescentibus labyrinthiformibus picto; pinnis aurantiacis vel aurantiaco-viridibus, radiis dorsalibus, analibus caudalibusque fusco variegatis; maculis pinna caudali seriebus transversis dispositis.

B. 5. D. 1 procumb. + 13/10 vel 13/11. P. 2/15. V. 1/3/1. A. 7/9 vel 7/10. C. 17 et lat. brev.

Habit. Priaman, Cauer, in mari (Godin. Engel).

Longitudo 5 speciminum 64''' ad 156'''.

Aanm. Deze soort is verwant aan *Amphacanthus vermiculatus* CV, vooral wat de kleurteekening des ligchaams bij de oudere voorwerpen betreft, doch bij deze is het ligchaam veel hooger, zijn de achterste rugdoornen minstens even sterk en lang als de middelste, de achterste rugdoorn dubbel zoo lang als de voorste, enz.

Acanthurus lineatus Lacép. Poiss. IV p. 547, 549. Bl. Schn. Syst. posth. tab. 49. CV. Poiss. X p. 164.

Acanth. corpore oblongo compresso, altitudine $2\frac{3}{4}$ ad $2\frac{1}{2}$ in ejus longitudine, latitudine 3 et paulo in ejus altitudine; capite obtuso $4\frac{3}{4}$ ad 5 et paulo in longitudine corporis; longitudine capitis $1\frac{1}{3}$ circiter in ejus altitudine; oculis diametro 3 fere in longitudine capitis; linea rostro-frontali et linea interoculari convexis; rostro valde obtuso; osse suborbitali oculi diametro altiore; dentibus maxillis cuneiformibus, apice rotundatis, maxima parte serrulatis, utraque maxilla p. m. 12; praeoperculo obtusangulo angulo rotundato; operculo non striato; osse humerali aetate provectioribus rugoso; squamis lateribus etenoïdeis, parvis sessilibus, lateribus 90 p. m. in serie longitudinali; cauda spina oculi diametro non vel vix breviore; pinnis dorsali et anali obtusis angulatis rotundatis, dorsali spinosa spina postica spinis ceteris longiore, dorsali radiosa et anali altitudine 3 circiter in altitudine corporis; pinnis pectoralibus acute rotundatis $4\frac{1}{3}$, ventralibus acutis radio 1° producto $4\frac{2}{3}$, caudali emarginata angulis acuta plus minusve producta 4 ad $2\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore pulchre aurantiaco ventre tantum griseo-coerulescente; vittis capite corporeque coeruleis nigro limbatis, rostro-ocularibus 3 ad 5, labialibus 1 vel 2, rostro-dorsali linea capitis media 1; dorso lateribusque obliquis et longitudinalibus 9, 1ª fronto-dorsali, 2ª, 3ª, 4ª et 5ª oculo-dorsalibus, 6ª operculo-dorsali, 7ª, 8ª et 9ª operculo-caudalibus postice vitta transversa plus minusve unitis; pinnis dorsali et anali aurantiacis vel fuscescentibus margine duplice coeruleo et nigro, dorsali insuper vittis longitudinalibus coeruleis; pectoralibus viridi-aurantiacis; ventralibus profunde aurantiacis radio 1° nigro; caudali basi marginibusque superiore et inferiore late fuscis, basi vitta transversa coerulea, postice medio aurantiaca nigro marginata.

B. 5. D. 1 proc. + 9/28 vel 9/29 vel 9/30. P. 2/14. V. 1/5. A. 3/27 vel 3/28. C. 15 et lat. brev.

Synon. *Coje Laoet* vel *Zee Coje* Valent. Ind. Amb. III p. 360 fig. 47.
Ikan Peniop nafiri vel *Trompetter* Valent. ibid. p. 424 fig. 257.
Cojer laudt Ren. Poiss. Mol. I tab. 7 fig. 54.
Moriat lawef ou *Duc* Renard. Poiss. Mol. I tab. 13 fig. 80.
Chaetodon lineis longitudinalibus varius; cauda bifurca et utrinque aculeata Seb. Thesaur. III p. 64 tab. 25 fig. 1.
Chaetodon lineatus L. Syst. nat. ed. 13ª I, 3, p. 1246.
Chétodon rayé Bonnat. Planch. Encyclop. method.
Acanthure rayé Lacép. Poiss. IV p. 547, 548, 549.
Acanthurus vittatus Benn. Ceyl. Fish. p. 2 tab. 2.
Sewcija Cingalens.

Habit. Priaman, Cauer, in mari (Godin. Engel).

Longitudo 5 speciminum 63''' ad 125'''.

Aanm. Van de talrijke gepubliceerde afbeeldingen dezer soort is die van Bennett nog de beste, doch laat insgelijks nog veel te wenschen over, zijnde er de schubben van kop en bovenlijf niet aangegeven, ontbrekende er de overlangsche eigene rugvinbanden, de voorste aarsdoorn enz. De staartvinrandstralen verlengen zich naarmate de voorwerpen ouder worden, zooals zulks bij meerdere soorten van Acanthurus het geval is. Figuur 30 van Seba's Thesaurus, 3e deel taf. 26, is mijns inziens met meer grond te beschouwen als te behooren tot *Acanthurus lineatus* Lacép. dan tot *Acanthurus striatus* QG. waartoe de heer Valenciennes (CV. Poiss. X p. 169) haar geneigd is te brengen.

Acanthurus strigosus Benn. Zoöl. Journ. fasc. 13 p. 41. CV. Poiss. X p. 179.

Acanthur. corpore oblongo compresso, altitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $3\frac{1}{3}$ ad $3\frac{1}{2}$ in ejus altitudine; capite obtuso convexo 5 fere vel 5 in longitudine corporis; latitudine capitis $1\frac{1}{3}$ circiter in ejus altitudine; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ ad $2\frac{2}{3}$ in longitudine capitis; linea rostrofrontali superne et linea interoculari convexis; rostro obtuso; osse suborbitali oculi diametro altiore; dentibus maxillis curvatis basi gracilibus apice clavatis margine externo denticulatis, utraque maxilla p. m. 20; praeopercuło obtusangulo angulo rotundato; operculo et osse humerali vix striatis; squamis ctenoïdeis, parvis, sessilibus, lateribus 100 p. m. in serie longitudinali; cauda spina oculo minus duplo breviore; pinnis dorsali et anali obtusis rotundatis, dorsali spina postica spinis ceteris longiore; dorsali radiosa et anali 2 et paulo in altitudine corporis; pinnis pectoralibus acutiusculis 4 circiter, ventralibus acutis radio 1° producto 5 circiter, caudali emarginata angulis acutis aetate provectiore productis $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore pinnisque fusco; dorsali et anali postice nigricantibus; corpore vittis 20 p. m. longitudinalibus coeruleis rectiusculis; dorsali et anali vittis pluribus longitudinalibus; caudali vittis transversis coeruleis.

B. 5. D. 8/28 vel 8/29. P. 2/14. V. 1/5. A. 3/25 vel 3/26. C. 16 et lat. brev.

Synon. *Acanthure aux petites raies* CV. Poiss. X p. 152.

Habit. Cauer, in mari (Engel).

Longitudo 2 speciminum 60''' et 78'''.

Aanm. Ik vermoed dat deze soort dezelfde is als *Acanthurus strigosus* Benn., hoezeer deze 27 tanden in de onderkaak zou hebben terwijl mijne speciminan er slechts 20 bezitten. Daar echter het door den heer VALENCIENNES beschreven specimen 7 duimen lang is, kan het zijn, dat de mijne tot den jeugdigen leeftijdstoestand derzelfde soort behooren en dat daaraan het geringer aantal onderkaakstanden toe te schrijven is. *Acanthurus strigosus* Benn. was tot nog toe slechts bekend van Nieuw Guinea en de Sandwichseilanden.

MUGILOÏDEI.

Mugil sundanensis Blkr.

Mug. corpore oblongo-elongato compresso, altitudine $4\frac{1}{4}$ ad 5 in ejus longitudine; capite acuto depresso 5 ad $5\frac{1}{4}$ in longitudine corporis; altitudine et latitudine capitis $1\frac{1}{3}$ ad $1\frac{1}{4}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{2}{3}$ in longitudine capitis, minus quam 2 in capitis parte postoculari, diametris 2 circiter a se invicem distantibus; iride postice membrana palpebrali tota tecta; linea rostro-dorsali vertice declivi recta; rostro convexo oculo non vel vix breviore; naribus anterioribus rotundis posterioribus oblongis majoribus; osse suborbitali valde emarginato denticulis valde conspicuis; osse maxillari superiore ore clauso conspicuo angulum suborbitalem superante; labio superiore carnoso non papillato; denticulis maxillis conspicuis; maxilla superiore deorsum valde protractili; tuberculo inframaxillari symphyseali subconico; dentibus palatinis in thurmas 2 elongatas collocatis; lingua circumferentia thurmis denticulorum parvis obsita; foramine praevomerino nullo; praeopercuło acutangulo angulo rotundato, margine posteriore obliquo emarginato; squamis lateribus 32 p. m. in serie longitudinali, parte basali striis 4 ad 6; squamis axillaribus brevibus; pinnis dorsalibus minus longitudine pinnarum pectoralium a se invicem remotis, altitudine subaequalibus, corpore multo humilioribus; dorsali spinosa spinis crassis 1ª ceteris crassiore et vulgo longiore; dorsali radiosa acuta vix emarginata; pinnis pectoralibus capite absque rostro non vel vix longioribus; ventralibus angulatis pectoralibus vix brevioribus; anali acuta vix emarginata dorsali radiosa vix humiliore, spina 3ª radio 1° minus duplo breviore; caudali emarginata $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore superne viridi inferne argenteo; pinnis ventralibus et anali hyalinis vel flavescentibus, ceteris viridibus; caudali postice nigro marginata.

B. 6. D. 4 — 1/8 vel 1/9. P. 2/13. V. 1/5. A. 3/9 vel 3/10. C. 14 et lat. brev.

Synon. *Ikan Belanakh* Mal. Batav.
Habit. Beneulen, in mari (Vogler). Batavia, in mari.
Longitudo 8 speciminum 150''' ad 216'''.

Ik kan deze soort tot geene der talrijke bekende species van Mugil terug brengen. Zij is kenbaar aan haar spits profiel, aan het kort achteroogsgedeelte van den kop, aan de digtbijeenstaande rugvinnen, dikke rugdoornen, weinig talijke schubben op eene overlangsche rei, zigtbare kaakstandjes, de afwezigheid van de voorploegbeenskuil, het niet of naauwelijks uitgerand zijn der 2e rugvin en aarsvin enz.

Mugil cylindricus CV. Poiss. XI p. 98?

Mug. corpore oblongo vel subelongato compresso, altitudine $4\frac{1}{4}$ ad $4\frac{1}{2}$ in ejus longitudine; capite obtuso convexo 5 ad $5\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{2}{5}$, latitudine $1\frac{1}{3}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{2}{3}$ ad 4 et paulo in longitudine capitis, 2 ad 2 et paulo in capitis parte postoculari, diametris $1\frac{1}{2}$ ad $2\frac{1}{2}$ a se invicem distantibus; membrana palpebrali iridem non tegente; linea rostro-dorsali vertice convexiuscula; rostro obtuso valde convexo junioribus oculo breviore, adultis oculo vix longiore; naribus anterioribus rotundis posterioribus oblongis majoribus; osse suborbitali vix emarginato, denticulis junioribus bene conspicuis; osse maxillari superiore ore clauso vix conspicuo angulum suborbitalem superante; labio superiore carnoso non papillato; denticulis maxillaribus oculo nudo vix vel non conspicuis; maxilla superiore deorsum valde protractili; tuberculo inframaxillari symphyseali angulato; dentibus palatinis in thurmas 2 oblongas collocatis; lingua circumferentia thurmis denticulorum parvis obsita; impressione praevomerina parum profunda; praeopercuło acutangulo angulo rotundato margine posteriore obliquo emarginato; squamis lateribus 40 p. m. in serie longitudinali, parte basali striis 7 vel 8; squamis axillaribus elongatis; pinnis dorsalibus minus longitudine pinnarum pectoralium a se invicem distantibus; dorsali spinosa radiosa paulo humiliore, spinis gracilibus 1a ceteris vulgo longiore; dorsali radiosa acuta valde emarginata corpore multo humiliore; pectoralibus capite absque rostro longioribus; ventralibus angulatis pectoralibus brevioribus; anali acuta emarginata dorsali radiosa non humiliore spina 3a radio 1° duplo vel plus duplo breviore; caudali semilunariter emarginata $4\frac{1}{4}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore superne viridi inferne argenteo; pinnis dorsalibus et caudali viridescentibus, ceteris hyalinis vel flavescentibus; caudali postice nigro marginata; pectoralibus basi superne macula nigra.

B. 6. D. 4 — 1/8 vel 1/9. P. 2/16. V. 1/5. A. 3/8 vel 3/9 vel 3/10. C. 14 et lat. brev.

Synon. *Muge cylindrique* CV. Poiss. XI p. 98?
Ikan Belanakh Mal. Batav.

Habit. Beneulen in mari (VOGLER). Batavia, in mari.

Longitudo 5 speciminum 148''' ad 400'''.

Aanm. Mijne specimina beantwoorden zeer goed aan de, trouwens zeer onvolledige beschrijving van *Mugil cylindricus* CV. Poiss. XI p. 98. Slechts wordt in die beschrijving gezegd, dat er geene vlekken in den oksel der borstvin zijn, terwijl mijne specimina alle boven aan de basis der borstvin een zwart vlekje hebben.

BLENNIOÏDEI.

Salarias periophthalmus CV. Poiss. XI p. 230 tab. 328.

Salar. corpore elongato compresso, altitudine 7 circiter in ejus longitudine, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite truncato $6\frac{1}{4}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{3}$ circiter in ejus longitudine; fronte subrectangula rotundata; rostro non ante frontem prominente; linea rostro-frontali concava; oculis diametro $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis; orbita tentaculo simplice oculo non vel paulo breviore; galea tentaculisque occipitalibus nullis; naribus tentaculo fimbriato; dentibus caninis 2 curvatis in maxilla inferiore; cute laevi; linea laterali paulo post apicem pinnae pectoralis curvatura desinente; pinna dorsali partem spinosam inter et radiosam usque ad basin fere incisa, parte spinosa convexa parte radiosa humiliore longitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in longitudine dorsalis radiosae; parte radiosa corpore paulo humiliore leviter emarginata cum pinna caudali non unita; pectoralibus obtusis rotundatis $6\frac{1}{2}$ ad 7, ventralibus $8\frac{1}{2}$ ad 9, caudali obtusa convexa $5\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; anali dorsali radiosa humiliore membrana inter singulos radios lobata; appendice anali brevi conica; colore corpore superne dilute violascente-roseo inferne margaritaceo-roseo; fasciis corpore diffusis transversis latis 6 vel 7 violascentibus; lateribus maculis parvis oblongis coeruleis coeruleo profundiore cinctis 12 p. m. in series 2 longitudinales dispositis; capite rubro punctulato et insuper vitta postoculari transversa rubra; pinnis dorsalibus dimidio basali violaceis striis obliquis violaceis profundioribus postrorsum adscendentibus, dimidio libero pulchre flavis carmosino punctulatis et vittulatis; pectorali basi an

rantiaca postice violascente; ventralibus viridi-violascentibus; anali dimidio basali aurantiaca, dimidio libero violaceo-nigra; caudali aurantiaco-rubra marginibus superiore et inferiore violascente, posteriore carmosina.

B. 6. D. 12/20. P. 14. V. 3. A. 22. C. 11 et lat. brev.

Synon. *Salarias périophthalme* CV. Poiss. XI p. 230 tab. 328.

Habit. Priaman, in mari (Ida Pfeiffer).

Longitudo speciminis unici 86'''.

Aanm. De kleuren van mijn specimen bevinden zich nog in een' uitmuntenden toestand van bewaring. De soort heeft zeer groote verwantschap met *Salarias cyanostigma* Blkr. (Verh. Bat. Gen. XXII Gobioïd. Blenn. p. 18, naar verkleurde specimina beschreven), doch is minder rank van ligchaam, heeft betrekkelijk grootere borst- en buikvinnen, mist de vliezige kruinkam en heeft 2 tot 3 stralen minder in de rugvin en 2 minder in de aarsvin.

Zij was tot nog toe slechts bekend van Ticopia, waar Quoy en Gaimard haar ontdekten. De boven aangehaalde afbeelding laat veel te wenschen over, vooral wat tanden, en kleuren der vinnen betreft. De staartvin is er ook aanmerkelijk te kort voorgesteld.

Salarias priamensis Blkr.

Salar. corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine, capite truncato $5\frac{1}{2}$ ad $5\frac{3}{4}$ in longitudine corporis, paulo longiore quam alto; fronte subrectangula rotundata; rostro non ante frontem prominente; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ ad 3 fere in longitudine capitis; occipite utroque latere tentaculo polyfimbriato oculo breviore; orbita tentaculo fisso oculo non vel vix breviore; tentaculo nasali fisso oculo breviore; maxillis dentibus caninis nullis; cute laevi; linea laterali paulo post apicem pinnae pectoralis desinente; pinna dorsali subintegra vix emarginata, parte radiosa parte spinosa altiore sed corpore humiliore, rotundata, obtusa, cum basi caudalis unita; pectoralibus obtusis rotundatis 5 circiter, ventralibus 7 circiter, caudali obtusa subtruncata 5 circiter in longitudine corporis; anali postice dorsali radiosa humiliore non cum caudali unita, radiis anticis productis; corpore violascente punctis, guttis et maculis coerulescentibus variegato; pinna dorsali aurantiaco-viridi parte spinosa tota punctis numerosis fuscis notata, parte radiosa praesertim dimidio superiore punctulis et punctis fuscis; pectoralibus aurantiaco-viridibus, radiis punctulis fuscis variegatis; ven-

tralibus violaceis fusco maculatis; anali fusca ocellis dilutioribus coeruleescentibus; caudali violascente-viridi, radiis fusco variegatis, membrana punctulis fuscis et coeruleis.

B. 6. D. 11/18. P. 14. V. 2. A 19. C. 14.

Habit. Priaman, in mari (Godin).

Longitudo 2 speciminum 40''' et 65'''.

Aanm. Deze soort is na verwant aan *Salarias ceramensis* Blkr. en *Salarias quadripennis* CV. en wijkt van beiden slechts af door ligte verschillen in de getallen der vinstralen, door andere kleurteekening, langere zijlijn enz. Misschien is zij slechts te beschouwen als eene varieteit van *Salarias quadripennis* CV.

GOBIOÏDEI.

Gobius cauerensis Blkr.

Gob. corpore elongato compresso, altitudine $5\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $1\frac{2}{3}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{3}$ circiter, latitudine 2 fere in ejus longitudine; oculis diametro 3 circiter in longitudine capitis, maxime approximatis, maxima parte in anteriore dimidio capitis sitis; maxillis aequalibus, dentibus pluriseriatis serie externa majoribus; maxilla superiore sub oculi parte anteriore desinente antice caninis 4, maxilla inferiore antice dentibus ceteris majoribus 10 posteriore utroque latere canino curvato; rictu obliquo; capite vertice, operculis genisque squamato; squamis lateribus 25 p. m. in serie longitudinali; appendice anali oblonga obtusa; pinna dorsali spinosa corpore humiliore; dorsali radiosa dorsali spinosa vix altiore postice angulata; pectoralibus rotundatis obtusis $5\frac{1}{3}$, ventrali obtusa 6, caudali obtusa rotundata 5 fere in longitudine corporis; anali dorsali radiosa humiliore postice angulata; colore corpore olivaceo; capite vitta suboculari transversa fusca; operculis punctis coeruleis arenatis; corpore vittis cephalo-caudalibus fuscis 7 vel 8; dorso fusco nebulato; lateribus post apicem pectoralis maculis 5 rotundis fuscis in seriem longitudinalem dispositis; pinnis, ventrali violascente, ceteris flavis, anali late violaceo-nigro limbata, pectoralibus fusco parce arenatis, dorsalibus caudalique maculis parvis fuscis variegatis.

B. 4. D. 6—1/10. P. 16 vel 17. V. 1/5. A. 1/12. C. 13 et lat. brev.

Habit. Cauer, in mari (Engel).

Longitudo speciminis unici 39'''.

Aanm. *Gobius cauerensis* behoort tot de groep van Gobius met stompen kop, hondstanden, groote schubben en stompe staartvin en is van de aan haar verwante soorten te onderkennen, aan de overlangsche bruine banden des ligchaams, aan de 4 hondstanden in de bovenkaak, aan het beschubt zijn van kruin, wangen en operkels, aan hare 10 rugvin- en 12 aarsvinstralen, aan den dwarschen bruinen onderoogsband enz.

Gobius gymnopomus Blkr.

Gob. corpore elongato compresso, altitudine $6\frac{3}{4}$ in ejus longitudine, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo $5\frac{1}{3}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{2}{3}$, latitudine 2 fere in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{2}{3}$ in longitudine capitis, diametro $\frac{1}{2}$ circiter a se invicem distantibus, in anteriore dimidio capitis sitis; capite vertice tantum squamoso; rostro obtuso convexo oculo non vel vix breviore; rictu obliquo sub medio oculo desinente; maxillis aequalibus dentibus pluriseriatis parvis serie externa seriebus internis majoribus, aequalibus, caninis nullis; sulco oculo-opercular valde conspicuo; squamis lateribus 46 p. m. in serie longitudinali; appendice anali elongata conica; pinnis dorsalibus approximatis, spinosa obtusa rotundata spinis flexilibus 2ª et 3ª ceteris longioribus corpore vix humilioribus; dorsali radiosa analique dorsali spinosa antice humilioribus postice altioribus acutangulis; pectoralibus et ventralibus acute rotundatis aequalibus $5\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis; caudali lata obtusa rotundata $3\frac{2}{3}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore superne viridi inferne flavo; dorso lateribusque maculis sparsis fuscis; fasciis dorso-analibus 3 fuscis curvatis angulatis, convexitate vel angulo postrorsum spectantibus; vitta suboculari transversa lata fusca; rostro genis vittulis irregularibus fuscis; dorsali spinosa basi violacea, medio vitta longitudinali flava, superne rubro-violacea flavo guttata; dorsali radiosa violascente-viridi flavo guttata, margine duplice flavo et rubro-violaceo; pectoralibus flavis basi superne macula nigra; ventralibus violascentibus; anali rubro-violacea margine duplice violaceo et aurantiaco; caudali violascente superne guttis viridibus et margine duplice flavo et rubro-violaceo.

B. 4. D. 6—1/10 vel 1/11. P. 16. V. 1/5. A. 1/10 vel 1/11. C. 26 (lat. brev. inclus.).

Habit. Priaman, in mari (Ida Pfeiffer).

Longitudo speciminis unici 89'''.

Aanm. Deze soort is zeer gemakkelijk herkenbaar aan hare 3 dwarsche als gebrokene banden tusschen de rug- en aarsvin.

De fraaije kleuren harer vinnen, de stompe kop, de afwezigheid van hondstanden, het onbeschubt zijn van snuit en operkels, de vrij talrijke schubben, de groote afgeronde staartvin, en de getallen der vinstralen, maken hare herkenning nog gemakkelijker.

Sicydium xanthurus Blkr.

Sicyd. corpore elongato antice cylindraceo postice compresso, altitudine 8 circiter in ejus longitudine; capite obtuso convexo 6 circiter in longitudine corporis; latitudine capitis $1\frac{1}{2}$, altitudine $1\frac{3}{4}$ in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis, diametro 1 circiter a se invicem distantibus; rostro obtuso convexo ante os prominente; rictu obliquo sub oculi parte anteriore desinente; dentibus labialibus gracillimis; maxilla inferiore utroque latere dentibus 5 vel 6 curvatis, anteriore ceteris majore canino; maxilla superiore dentibus setaceis confertissimis; squamis lateribus 50 p. m. in serie longitudinali, occipitalibus et lateralibus anterioribus lateralibus posterioribus non vel vix minoribus; appendice anali obtusa; pinna dorsali 1ª acuta corpore altiore spinis flexilibus 3ª ceteris longiore; dorsali radiosa analique altitudine corpus aequantibus postice angulatis; pectoralibus latis rotundatis $5\frac{1}{3}$, ventrali infundibuliformi 9 circiter, caudali basi squamosa obtusa rotudata 5 circiter in longitudine corporis; corpore violaceo-nigricante; cauda postice aurantiaca; pinnis dorsalibus analique profunde fuscis; pectoralibus fuscescente-viridibus aurantiaco marginatis; ventralibus dilute violascentibus; caudali pulcherrime aurantiaca, angulis viridi-violacea, vitta forma ferri equini nigra partem aurantiacam amplectente.

B. 4. D. 6—1/11 vel 1/12. P. 19 vel 20. V. 1/5. A. 1/10 vel 1/11. C. 30 (lat. brev. inclus.).

Habit. Sumatra occidentalis, in fluviis (Ida Pfeiffer).

Longitudo speciminis unici 64'''.

Aanm. Deze soort is na verwant aan *Sicydium laticeps* CV. van Bourbon, doch onderscheidt er zich van door ongelijke onderkaakstanden en door het fraai oranjekleurige van het achterste gedeelte van den staart en van de staartvin.

Sicydium macrostetholepis Blkr.

Sicyd. corpore elongato antice cylindraceo postice compresso, altitudine 7 circiter in ejus longitudine; capite obtuso convexo $5\frac{1}{2}$ circiter in lon-

gitudine corporis; latitudine capitis $1\frac{1}{2}$, altitudine $1\frac{2}{3}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 5 fere in longitudine capitis, diametro $1\frac{2}{3}$ circiter a se invicem distantibus; rostro obtuso convexo ante os prominente; rictu obliquo sub oculi parte anteriore desinente; dentibus labialibus gracillimis; maxilla inferiore utroque latere dentibus 5 valde inaequalibus antice canino curvato extrorsum spectante ceteris multo majore; maxilla superiore dentibus setaceis confertissimis; squamis lateribus 50 p. m. in serie longitudinali, anticis posticis majoribus; squamis occipitalibus squamis lateralibus anticis minoribus; appendice anali brevi obtusa; pinna dorsali 1ª acuta corpore multo altiore, spinis flexilibus 3ª ceteris longiore; dorsali radiosa analique corpore paulo humilioribus postice angulatis; pectoralibus basi squamosis latis rotundatis $5\frac{1}{2}$, ventralibus infundibuliformibus 10 circiter, caudali basi squamosa obtusa rotundata 5 circiter in longitudine corporis; colore corpore superne violaceo vel nigricante-viridi fasciis latis transversis diffusis profundioribus, inferne viridi; pinnis dorsalibus caudalique fuscescente-violaceis maculis parvis numerosis nigricantibus; caudali vitta forma ferri equini nigra basi incipiente et marginem posteriorem attingente, angulis viridi; pectoralibus violaceo-viridibus aurantiaco marginatis; ventralibus viridi-aurantiacis; anali violacea nigro marginata.

B. 4. D. 6—1/11 vel 1/12. P. 19. V. 1/5. A. 1/10 vel 1/11. C. 28 vel 30 (lat. brev. inclus.).

Habit. Sumatra occidentalis, in fluviis (Ida Pfeiffer).

Longitudo speciminis unici 77'''.

Aanm. Deze soort gelijkt in habitus en kleuren veel op *Sicydium lagocephalum* CV. doch onderscheidt zich er van, doordien bij laatstgenoemde de schubben van het voorste gedeelte der zijden veel kleiner zijn dan de middelste en achterste, de zwarte vlekjes van staart- en rugvinnen ontbreken enz.

Eleotris gyrinoïdes Blkr.

Eleotr. corpore elongato antice cylindraceo postice compresso, altitudine 6 ad $5\frac{3}{4}$ in ejus longitudine; capite acuto depresso 4 circiter in longitudine corporis; altitudine capitis 2 ad 2 fere, latitudine $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{3}{5}$ in ejus longitudine; linea rostro-frontali supra oculos concaviuscula; oculis diametro 5 ad $5\frac{1}{2}$ in longitudine capitis, diametro 1 ad 1 et paulo a se invicem distantibus; orbitis glabris; rostro alepidoto acuto oculo breviore; maxilla superiore inferiore breviore sub oculi dimidio posteriore desinente; dentibus maxillis pluriseriatis minimis aequalibus; sulco oculo-operculari valde conspicuo; fronte, vertice, genis operculisque squamosis,

squamis squamis lateribus multo minoribus, rostrum inter et pinnam dorsalem 1[m] 40 p. m. in serie longitudinali; praeoperculo rotundato spina nulla; squamis lateribus 62 p. m. in serie longitudinali anticis posticis majoribus; appendice anali oblonga subquadrata; pinna dorsali 1[a] obtusa corpore duplo vel plus duplo humiliore spinis flexilibus 3[a] ceteris longiore; dorsali 2[a] analique obtusis rotundatis dorsali 1[a] altioribus sed corpore humilioribus; pectoralibus basi squamosis rotundatis 5 circiter, ventralibus acutis 7 circiter, caudali obtusa rotundata $5\frac{2}{3}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore superne nigricante-viridi inferne viridi-rufo fusco arenato; squamis lateribus singulis basi macula fusca, unde vittae longitudinales totidem ac series squamarum; pinnis aurantiacis vittis et maculis fuscescente-nigris subfasciatis et variegatis; pectoralibus basi macula irregulari nigra rubro limbata.

B. 6. D. 6 — 1/8 vel 1/9. V. 1/5. A. 1/8 vel 1/9. C. 35 (lat. brev. inclus.).

Habit. Beneulen, Priaman, in fluviis (Vogler. Ida Pfeiffer).

Longitudo 3 speciminum 136''' ad 161'''.

Aanm. Deze soort behoort tot de groep van *Eleotris gyrinus* CV. en is zelfs na er aan verwant. Bij *Eleotris gyrinus* echter is de kop hooger en stomper, zijn de borst-, buik- en aarsvin ongevlekt, ontbreekt de groote met rood gezoomde zwarte vlek op de basis der borstvin enz.

Eleotris urophthalmoïdes Blkr.

Eleotr. corpore elongato antice cylindraceo postice compresso, altitudine $6\frac{1}{4}$ ad 7 in ejus longitudine; capite depresso acuto $3\frac{2}{3}$ ad $4\frac{1}{4}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $2\frac{1}{4}$ ad 2, latitudine $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{3}{4}$ in ejus longitudine; linea rostro-frontali supra oculos concaviuscula; oculis diametro 6 ad 7 in longitudine capitis, diametris $1\frac{1}{2}$ ad 2 a se invicem distantibus; orbitis glabris; rostro squamato, oculo non vel vix longiore, acuto; maxilla superiore inferiore breviore sub oculo desinente; dentibus maxillis pluriseriatis parvis serie externa majoribus, maxilla inferiore medio latere dentibus 2 vel 3 subcaninoïdeis; sulco oculo-opercularі valde conspicuo; fronte, vertice, genis operculisque squamosis, squamis squamis lateribus minoribus, rostrum inter et pinnam dorsalem 50 ad 55 in serie longitudinali; praeoperculo rotundato spina nulla; squamis lateribus 60 p. m. in serie longitudinali, posticis anticis majoribus; appendice anali brevi obtusa; pinna dorsali spinosa obtusa corpore minus duplo humiliore spinis flexilibus 2[a] vel 3[a] ceteris longiore; dorsali 2[a] analique postice acutangulis, angulo rotundatis dorsali 1[a] altioribus sed corpore humiliori-

bus; pectoralibus basi squamosis rotundatis $4\frac{2}{5}$ ad $5\frac{1}{3}$, ventralibus acutis 6 ad 7, caudali obtusa rotundata $5\frac{1}{2}$ ad $4\frac{3}{4}$ in longitudine corporis; colore corpore viridi-rufo, vitis longitudinalibus fuscis 10 vel 11; macula nigra rotunda rubro cincta superne basi pinna caudalis; pinnis dilute violascentibus vel flavescentibus, dorsalibus, anali caudalique fusco variegatis; ventralibus analique rubro marginatis.

B. 6. D. 6 — 1/9 vel 1/10. P. 17. A. 1/8 vel 1/9. C. 34 p. m. (lat. brev. inclus.).

Habit. Palembang (Van Leer), Lacus Meninju (Ida Pfeiffer), Sambas, Borneo occidentalis (Einthoven), in fluviis.

Longitudo 7 speciminum 95''' ad 172'''.

Aanm. Deze soort is zeer na verwant aan *Eleotris urophthalmus* Blkr. (Nat. Tijdschr. N. Ind. II p. 202) van Borneo, en heeft evenzoo eene ronde zwarte met rood gezoomde vlek aan de basis der staartvin. Bij vergelijking van specimina van beide soorten van gelijke grootte blijkt het echter, dat bij *Eleotris urophthalmus* de bandteekening des ligchaams ontbreekt, dat er de kop stomper en breeder en korter is, dat de schubben kleiner zijn (75 op eene overlangsche rei), enz.

Eleotris gymnopomus Blkr.

Eleotr. corpore elongato antice cylindraceo postice compresso, altitudine 6 circiter in ejus longitudine; capite prismatico acuto $3\frac{2}{5}$ circiter in longitudine corporis; altitudine et latitudine capitis 2 et paulo in ejus longitudine; linea rostro-frontali supra oculos concava; oculis diametro 6 circiter in longitudine capitis, diametro 1 circiter a se invicem distantibus; orbitis glabris; rostro alepidoto acuto oculo duplo circiter longiore; maxilla superiore inferiore breviore sub oculi margine anteriore desinente; dentibus maxillis pluriseriatis serie externa paulo majoribus, caninis vel caninoïdeis nullis; sulco oculo-operculari valde conspicuo; vertice operculoque squamosis, squamis frontem inter et pinnam dorsalem 1^{m} 14 vel 15 in serie longitudinali; regione interoculari, genis praeoperculoque alepidotis; praeoperculo spina nulla; squamis lateribus 28 p. m. in serie longitudinali; appendice anali oblonga; pinna dorsali 1^{a} angulata corpore minus duplo humiliore, dorsali 2^{a} analique postice acutis corpore vix altioribus; pectoralibus basi squamosis rotundatis $5\frac{1}{2}$, ventralibus 7 circiter, caudali obtusa convexa 5 circiter in longitudine corporis; colore corpore viridi, vittis longitudinalibus irregularibus viridi-fuscis; pinna dorsali 1^{a} nigra postice flavescente; dorsali 2^{a} radiis rubescentibus fusco punctula-

tis, membrana violascente; pectoralibus viridibus basi macula irregulari nigra rubro cincta; ventralibus analique aurantiacis vel rubris membrana nigris; caudali membrana nigricante radiis rubescente.

B. 6. D. 6—1/8 vel 1/9. P. 17. V. 1/5. A. 1/8 vel 1/9. C. 26 p. m. (lat. brev. inclus.).

Habit. Sumatra occidentalis (Ida Pfeiffer).

Longitudo speciminis unici 115'''.

Aanm. Mijne verzameling bevat reeds meerdere soorten van *Eleotris* met spitsen platten kop, langen snuit en groote zijschubben, zooals *Eleotris melanostigma* Blkr., *Eleotris melanopterus* Blkr., *Eleotris Wolffii* Blkr., *Eleotris prismatica* Blkr., *Eleotris humeralis* CV. en de boven beschrevene, welke zich echter gemakkelijk van alle boven genoemde laat onderkennen aan hare onbeschubte wangen en snuit en tusschenoogstreek. Ten dezen opzigte is zij verwant aan *Eleotris caperatus* Cant., doch hier zou de kop 4½ maal gaan in de lengte des ligchaams en de oogkuilsranden getand zijn, de borstvinnen even lang als de kop enz.

Eleotris acanthopomus Blkr.

Eleotr. corpore elongato cylindraceo postice compresso, altitudine 5½ circiter in ejus longitudine; capite prismatico acuto 4⅓ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis 1¼, latitudine 1⅓ circiter in ejus longitudine; linea rostro-frontali supra oculos vix concava; oculis diametro 6 circiter in longitudine capitis, diametris 2 fere a se invicem distantibus; orbitis glabris; rostro alepidoto, oculo breviore; maxilla superiore inferiore multo breviore sub oculi dimidio anteriore desinente; dentibus maxillis pluriseriatis serie externa paulo majoribus, caninis vel caninoïdeis nullis; sulco oculo-operculari valde conspicuo; fronte, vertice, genis operculisque squamosis squamis squamis lateribus multo minoribus, rostrum inter et pinnam dorsi 1ᵐ 37 p. m. in serie longitudinali; praeopercule subrectangulo angulo rotundato spina antrorsum deorsum spectante; squamis lateribus 52 p. m. in serie longitudinali, anticis et posticis subaequalibus; appendice anali oblonga rotundata; pinna dorsali 1ᵃ corpore duplo circiter humiliore obtusa spinis flexilibus 5ᵃ ceteris longiore; dorsali radiosa analique postice angulatis, dorsali anali altiore corpore vix humiliore; pectoralibus basi squamosis rotundatis 5 fere, ventralibus anum non attingentibus 6 circiter, caudali basi squamosa obtusa rotundata 5 fere in longitudine corporis; colore corpore nigricante-viridi; pinnis pectoralibus violacco-vi-

ridibus, ceteris nigricante-violaceis immaculatis, dorsali spinosa superne antice late aurantiaca.

B. 6. D. 6—1/8 vel 1/9. P. 16. V. 1/5. A. 1/8 vel 1/9. C. 34 p. m. (lat. brev. inclus.).

Habit. Sumatra occidentalis (Ida Pfeiffer).

Longitudo speciminis unici 115'''.

Aanm. Ook deze soort is even als *Eleotris melanosoma* Blkr. en *Eleotris pseudacanthopomus*, verwant aan *Eleotris nigra* QG. en heeft even zoo een' praeoperkeldoorn, doch bij laatstgenoemde species gaan ongeveer 65 schubben op eene overlangsche rei, zijn de oogen drie diameters van elkander verwijderd, de vinnen bont of gemarmerd, enz. Bij *Eleotris melanosoma* zijn de vinnen insgelijks gevlekt, de wangen geheel en de operkels grootendeels schubloos, de buikvinnen langer, gaat de bekspleet verder onder het oog, enz.

Eleotris pseudacanthopomus Blkr.

Eleotr. corpore elongato antice cylindraceo postice compresso, altitudine 5½ circiter in ejus longitudine; capite acuto depresso 4 et paulo in longitudine corporis; altitudine capitis 2 fere, latitudine 1½ circiter in ejus longitudine; linea rostro-frontali declivi rectiuscula; oculis diametro 5½ circiter in longitudine capitis, diametro 1½ fere a se invicem distantibus; orbitis glabris; rostro acuto, alepidoto, oculo breviore; maxilla superiore inferiore breviore sub medio oculo desinente; dentibus maxillis pluriseriatis, serie externa paulo majoribus, maxilla inferiore lateribus canino parvo; sulco oculo-operculari valde conspicuo; fronte, vertice, operculis praeoperculoque squamosis, squamis rostrum inter et pinnam dorsi 1m 40 p. m. in serie longitudinali; regione infraoculari alepidota; praeoperculo rotundato spina antrorsum deorsum spectante; squamis lateribus 58 p. m. in serie longitudinali, anticis et posticis subaequalibus; appendice anali oblonga rotundata; pinna dorsi 1a obtusa, corpore duplo circiter humiliore, spinis flexilibus 3a et 4a ceteris longioribus; dorsali radiosa analique obtusis rotundatis dorsali 1a altioribus sed corpore humilioribus; pectoralibus basi squamosis rotundatis 4½ circiter, ventralibus anum non attingentibus 7 circiter, caudali obtusa rotundata 5 circiter in longitudine corporis; colore corpore superne nigricante-viridi, inferne dilutiore; squamis lateribus singulis macula nigricante, maculis vittas longitudinales efficientibus; pinnis fuscescente-viridibus vel violaceo-viridibus, punctis et maculis fuscis vel nigris variegatis, maculis pinnis dorsalibus vittas longitudinales dentatas efficientibus.

B. 6. D. 6—1/8 vel 1/9. P. 18. V. 1/5. A. 1/8 vel 1/9. C. 34 p. m. (lat. brev. inclus.).
Habit. Sumatra occidentalis (Ida Pfeiffer).
Longitudo speciminis unici 86'''.

Aanm. Deze soort heeft zoo groote overeenkomst met *Eleotris melanosoma*, dat men haar er ligtelijk mede kan verwarren. Zij is echter kenbaar aan het geheel beschubt zijn van het operkel, aan de schubben van het praeoperkel, aan de kortere buikvinnen, aan den kleinen hondstand zijdelijk in de onderkaak enz.

Eleotris cyprinoïdes CV. Poiss. XII p. 187.

Eleotr. corpore elongato compresso, altitudine 5 circiter in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite acuto $4\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$, latitudine $2\frac{1}{3}$ circiter in ejus longitudine; linea rostro-dorsali capite declivi rectiuscula; oculis diametro $3\frac{1}{3}$ ad $3\frac{1}{2}$ in longitudine capitis, diametro 1 fere a se invicem distantibus; orbitis glabris; rostro acuto oculo breviore; maxilla superiore inferiore breviore ante oculum desinente; rictu parvo; dentibus maxillis pluriseriatis parvis aequalibus caninis vel caninoïdeis nullis; sulco oculo-operculari nullo conspicuo; capite toto squamoso, squamis rostrum inter et pinnam dorsalem 1m 13 p. m. in serie longitudinali; pracoperculo rotundato spina nulla; squamis lateribus 28 p. m. in serie longitudinali; appendice anali magna oblonga quadrata apice emarginata; pinna dorsali 1a obtusa corpore minus duplo humiliore, spinis flexilibus mediis ceteris longioribus; dorsali 2a obtusa postice angulata dorsali spinosa vix altiore; pectoralibus obtusis rotundatis $5\frac{1}{2}$ circiter, ventralibus 7 fere, caudali obtusa convexa 5 circiter in longitudine corporis; anali obtusa parte posteriore parte anteriore humiliore angulata; colore corpore viridi-rufo? marginibus squamarum profundiore; pinnis aurantiacis?, dorsalibus fusco maculatis, anali parte libera violascente; pectorali basi superne nigricante.

B. 6. D. 6—1/9 vel 1/10. P. 14. V. 1/5. A. 1/10 vel 1/11. C. 25 (lat. brev. inclus.).
Synon. *Éleotris cyprin* CV. Poiss. XII p. 187.
Habit. Benculen, in fluviis (Vogler).
Longitudo speciminis unici decolorati 62'''.

Aanm. Mijn specimen beantwoordt zeer goed aan de aangehaalde beschrijving. Het slecht bewaard gebleven zijn der kleuren laat niet toe, deze naauwkeurig te vermelden. De

soort was tot nog toe slechts van Bourbon bekend, waar zij in de rivier St. Maurice leeft.

Eleotris leuciscus Blkr.

Eleotr. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{3}{4}$ in ejus longitudine, latitudine 2 in ejus altitudine; capite fere aeque alto ac longo, acuto, $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; linea rostro-dorsali ante oculos concava vertice valde convexa; latitudine capitis 2 circiter in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis, diametro 1 circiter a se invicem distantibus; orbitis glabris; rostro acuto oculo breviore; maxilla superiore inferiore breviore ante oculum desinente; rictu parvo; dentibus maxillis pluriseriatis parvis aequalibus caninis vel caninoïdeis nullis; sulco oculo-operculari nullo conspicuo; capite toto squamoso, squamis rostrum inter et pinnam dorsalem 1^{m} 13 p. m. in serie longitudinali; praeopercuio rotundato spina nulla; squamis lateribus 25 p. m. in serie longitudinali; appendice anali magna quadrata biloba; pinna dorsali 1^{a} obtusa rotundata spinis flexilibus 3^{a} ceteris longiore corpore plus duplo humiliore; dorsali 2^{a} obtusa postice angulata, dorsali 1^{a} altiore sed corpore humiliore; pectoralibus obtusis 5 circiter, ventralibus 6 circiter, caudali obtusa convexa $4\frac{2}{3}$ circiter in longitudine corporis; anali acuta corpore humiliore; colore corpore antice rubro postice viridi, marginibus squamarum profundiore; pinna dorsali 1^{a} flava basi vittula, medio fascia nigris, superne late nigro limbata; dorsali 2^{a} violascente flavo guttata; pectoralibus violascentibus basi macula duplice nigra et flava; pinnis ceteris rubris, ventralibus et anali inferne nigro marginatis.

B. 6. D. 6 — 1/9 vel 1/10. P. 13. V. 1/5. A. 1/11. C. 28 (lat. brev. inclus.).

Habit. Sumatra occidentalis, in fluviis (Ida Pfeiffer).

Longitudo speciminis unici 59'''.

Aanm. Deze sierlijke soort is na verwant aan *Eleotris cyprinoïdes* CV. doch gemakkelijk herkenbaar aan haar hoog ligchaam, fraaije kleuren, vooral die der vinnen, aan hare elf aarsvinstralen enz. In habitus heeft zij wel iets van enkele Indische soorten van Leuciscus, aan welke overeenkomst de soortnaam ontleend is.

ECHENEOÏDEI.

Echeneis Nieuhofii Blkr.

Echen. corpore elongato, altitudine $8\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, antice depresso latiore quam alto, postice compresso; capite acuto $4\frac{1}{5}$ in longitudine corporis; oculis subposteris $4\frac{1}{4}$ circiter in longitudine capitis; disco capitis $3\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis, laminis 16 dentatis, parte postcephalica parte cephalica plus duplo breviore; latitudine disci $2\frac{1}{3}$ ad $2\frac{1}{2}$ in ejus longitudine; dentibus maxillis valde conspicuis inaequalibus curvatis; palato, vomere et lingua dentibus bene conspicuis; maxilla superiore sub oculi limbo anteriore desinente; squamis minimis lanceolatis vel gracillimis cycloïdeis; linea laterali valde conspicua elevata paulo post discum capitis flexura trigona; pinna dorsali ante analem incipiente, anali longiore, corpore humiliore et triplo circiter breviore, obtusa non emarginata; pectoralibus valde obtusis rotundatis et ventralibus acutis 8 circiter, caudali extensa margine posteriore convexa angulis acuta 7 circiter in longitudine corporis; pectoralibus apice discum capitis longe superantibus; anali angulata emarginata dorsali non humiliore; colore corpore pinnisque griseo-roseo, caudali violascente-roseo marginem posteriorem versus vitta transversa violacea.

B. 9. D. 5 simpl. + 11 fiss. + 11 simpl. + 1 fiss. = 28. P. 2 simpl. + 20 fiss. + 4 simpl. = 26. V. 1/5. A. 3 simpl. + 9 fiss. + 13 simpl. + 1 fiss. = 26. C. 15 vel 17 et lat. brev.

Synon. *Suiger* Nieuh. Gedenkw. Zee en Lantr. p. 275 tab.
Koetoe laoet vel *Zeeluis* Valent. Ind. Amb. III p. 357 fig. 32.

Habit. Priaman, in mari (Godis).

Longitudo speciminis unici 120'''.

Aanm. Deze soort is gebouwd naar de tijpe van *Echeneis remora* L. en komt mij voor, het naaste verwant te zijn aan *Echeneis pallida* Temm. Schleg. Faun. japon. Poiss. p. 271 tab. 120 fig. 2 (nec Lowe). Ik zou haar zelfs voor daarmede identisch houden, indien niet de heeren Temminck en Schlegel van hunne *Echeneis pallida* meldden, dat de huid eene spongachtige oppervlakte heeft, doordien zij verdeeld is in een groot aantal met het ongewapend oog zeer duidelijk zigtbare holle vakjes (compartiments concaves), op den bodem van welke de kleine korrelachtige schubjes zich bevinden. Van deze bijzonderheid ontwaar ik bij mijn voorwerp niets. Bovendien is

volgens de afbeelding van *Echeneis pallida* de kopschijf betrekkelijk breeder en de zijlijn tot ver achter de borstvin gebogen. *Echeneis brachyptera* Lowe (Proceed. Zoöl. Societ. VII 1839 p. 89) van Madera, moet insgelijks zeer na verwant zijn aan *Echeneis Nieuhofii*, doch de diagnose daarvan bepaalt zich tot het volgende „Echen. cinereo-fuliginosa, nigrescens; pinnis dorsalibus analibusque antice albo submarginatis; laminis 16; pinnis pectoralibus brevibus, latis, truncatis, integris; lingua medio scobinata; cauda truncata; B. 8. D. 28. P. 26. V. 1/5. A. 24 C. 14 + 6 vel 8 lat. brevior."

Ik noem de boven beschrevene soort naar den bekenden reiziger Nieuhof, die haar het eerst heeft afgebeeld.

PSEUDOCHROMIDES.

Plesiops corallicola Mus. Lugd. batav. Müll. Trosch. Hor. ichthyol. Hft. 3 p. 22.

Ples. corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{4}$ ad $4\frac{3}{4}$ in ejus longitudine, latitudine $1\frac{2}{3}$ ad $1\frac{3}{4}$ in ejus altitudine; capite obtuso convexo 4 circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ circiter, latitudine 2 circiter in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{3}{4}$ ad 4 in longitudine capitis; linea rostro-frontali convexa; maxillis aequalibus superiore post oculum desinente; rictu obliquo; dentibus pluriseriatis setaceis, maxillis serie externa aliquot majoribus, vomerinis in thurmam triangularem postice emarginatam, palatinis in thurmas 2 oblongas dispositis; praeoperculo rotundato; squamis opercularibus squamis praeopercularibus majoribus; squamis lateribus 26 p. m. in serie longitudinali, anterioribus cycloïdeis, posterioribus ctenoïdeis; linea laterali simplice, sub fine pinnae dorsalis interrupta et medio latere sub spina dorsali 9ª vel 10ª reïncipiente; pinna dorsali spinosa spina postica spina antica duplo longiore, membrana inter singulas spinas antice praesertim valde incisa lobata; dorsali radiosa et anali dorsali spinosa duplo corpore vix altioribus acutis; pectoralibus obtusis rotundatis 6 circiter, ventralibus radio 1° bifido producto apice membranaceo $3\frac{2}{3}$ ad 4 fere, caudali obtusa rotundata 4 circiter in longitudine corporis; radiis pectoralibus inferioribus filosis; colore corpore violaceo, pinnis nigro; squamis corpore, lateribus pinnisque singulis guttis 2 vel 1 coeruleis; pinnis dorsali radiosa, anali, ventralibus caudalique membrana interradiali singula vitta coerulea.

B. 6. D. 12/7 vel 12/8. P. 2/17. V. 1/4. A. 3/8 vel 3/9. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Cirriptera corallicola* Van Hasselt icon inedit.

Habit. Priaman, in mari (Ida Pfeiffer).

Longitudo 2 speciminum 116''' et 162'''.

Aanm. Te oordeelen naar eene in mijn bezit zijnde kopieafbeelding, nagelaten door Van Hasselt, behooren mijne specimina tot *Cirriptera corallicola* V. Hass. Bij mijn grooter specimen zijn de kleuren aanmerkelijk donkerder dan bij het kleinere.

LABROÏDEI CTENOÏDEI.

Amphiprion akallopisos Blkr.

Amphipr. corpore oblongo compresso, altitudine 3 et paulo in ejus longitudine, latitudine 2 et paulo in ejus altitudine: capite obtuso $4\frac{1}{4}$ circiter in longitudine corporis, aeque alto circiter ac longo; linea rostrofrontali declivi rectiuscula; fronte plana squamosa; oculis diametro 4 circiter in longitudine capitis; osse suborbitali sub oculo oculi diametro paulo humiliore, non emarginato, dentibus numerosis bene conspicuis serrato, spina majore nulla; maxillis aequalibus dentibus subconicis obtusis valde conspicuis; maxilla superiore sub oculi parte anteriore desinente; rictu curvato; praeoperculo subrectangulo angulo rotundato leviter dentato; ossibus opercularibus ceteris spinoso-dentatis spinis gracilibus; squamis lateribus 50 p. m. in serie longitudinali; linea laterali simplice sub pinnae dorsalis radiosae dimidio posteriore interrupta; pinna dorsali partem spinosam inter et radiosam parum emarginata, parte spinosa parte radiosa multo humiliore spinis mediis spinis ceteris longioribus, parte radiosa obtusa rotundata corpore duplo circiter humiliore; pectoralibus obtusis rotundatis 4 et paulo, ventralibus rotundatis 6 fere, caudali medio postice vix emarginata angulis obtusis rotundatis $4\frac{2}{3}$ circiter in longitudine corporis; anali obtusa convexa dorsali radiosa humiliore; corpore pinnisque aurantiacis fasciis nullis; squamis lateribus singulis guttula rubra.

B. 5. D. 9/20 vel 9/21. P. 2/15. V. 1/5. A. 2/13 vel 2/14. C. 15 vel 17 et lat. brev.

Habit. Priaman, in mari (Godin).

Longitudo speciminis unici 92'''.

Aanm. In habitus van kop en rugvin heeft deze soort het meest van *Amphiprion ephippium* Schn. en heeft ook de tal-

rijke onderoogkuilsbeentanden daarmede gemeen. Zij laat zich echter gemakkelijk onderkennen aan het gemis van bandteekening, aan de weinig talrijke rugvindoornen en des te talrijker rugvinstralen.

Pomacentrus rhodonotus Blkr.

Pomacentr. corpore oblongo compresso, altitudine $2\frac{2}{3}$ circiter in ejus longitudine, latitudine 3 circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo 4 circiter in longitudine corporis, fere aeque alto ac longo; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis; linea rostro-frontali convexa; osse suborbitali sub oculo oculi diametro plus triplo humiliore, non vel vix emarginato, edentulo; dentibus maxilla superiore p. m. 30, maxilla inferiore p. m. 26; praeoperculo subrectangulo angulo rotundato, margine posteriore denticulis parvis conspicuis; operculo angulis 2 subspinaeformibus planis; suboperculo interoperculoque edentulis; dorso ventre non vel vix altiore; squamis lateribus 24 p. m. in serie longitudinali; linea laterali sub anteriore dimidio pinnae dorsalis radiosae interrupta; pinna dorsali spinosa dorsali radiosa humiliore, spina postica spinis ceteris longiore $2\frac{1}{2}$ circiter in altitudine corporis, membrana inter singulas spinas incisa lobata; dorsali radiosa analique obtusis rotundatis; pectoralibus obtusis et ventralibus acutis radio 1° paulo producto 4 et paulo, caudali emarginata lobis rotundatis 4 in longitudine corporis; spina anali 2ª spina dorsali postica breviore; colore capite superne et dorso antice fuscescente-rubro, capite inferne, lateribus corporeque postice nigricante-violaceo; pinna dorsali spinosa profunde aurantiaco-rubra; dorsali radiosa violacea ocello magno nigro coeruleo cincto spinam posticam inter et radium 6ᵐ; pinna caudali violascente-aurantiaca; pectoralibus et ventralibus violaceis; anali violaceo-nigra.

B. 5. D. 13/15 vel 13/16. P. 2/15. V. 1/5. A. 2/15 vel 2/16. C. 17 et lat. brev.

Habit. Cauer, in mari (Engel).

Longitudo speciminis unici 27'''.

Aanm. Deze kleine soort is zeer gemakkelijk herkenbaar aan hare scherp geteekende kleuren, bruinroode kruin en voorrug en donker violette zijden en achterste gedeelte van het ligchaam; voorts aan de hoog oranjeroode doornachtige rugvin, aan de groote zwarte ronde blaauw gezoomde vlek op het voorste gedeelte der straalachtige rugvin, violette aarsvin en gepaarde vinnen, lage, ongetande onderoogkuilsbeenderen enz.

Pomacentrus polynema Blkr.

Pomac. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine 3 circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo $5\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; aeque alto ac longo; oculis diametro $3\frac{1}{2}$ in longitudine capitis; linea rostro-frontali convexa; osse suborbitali sub oculo oculi diametro plus duplo humiliore denticulato, angulo dentibus 2 majoribus; dentibus maxillis cuneiformibus, maxilla superiore p. m. 40, maxilla inferiore p. m. 34; praeopercule rectangulo angulo rotundato, margine posteriore dentato dentibus valde conspicuis, inferioribus subspinaeformibus majoribus; operculo postice spinis 2 parvis planis; suboperculo margine ex parte denticulato; dorso ventre altiore et convexiore; squamis lateribus 30 p. m. in serie longitudinali; linea laterali sub anteriore dimidio pinnae dorsalis radiosae interrupta; pinna dorsali spinosa dorsali radiosa humiliore spina postica spinis ceteris longiore $2\frac{1}{4}$ circiter in altitudine corporis, membrana inter singulas spinas valde incisa lobata; dorsali radiosa analique acutis radiis ex parte apice filosis; pectoralibus obtusis rotundatis $5\frac{3}{4}$, ventralibus acutis radio 1° producto 5 circiter, caudali emarginata lobis acutis filosis $3\frac{1}{3}$ circiter in longitudine corporis; spina anali 2ª spina dorsali postica breviore; colore corpore violascente-flavo marginibus squamarum viridi; vittis oculo-maxillaribus coeruleis; squamis capite pinnisque singulis guttula coerulea, squamis corpore singulis vitta transversa coerulea; pinna dorsali violascente parte spinosa superne striis coeruleis; pinnis ceteris rufescente-viridibus, anali violaceo marginata et inter singulos radios coeruleo striata.

B. 5. D. 13/13. P. 2/14. V. 1/5. A. 2/13. C. 15 et lat. brev.

Habit. Priaman, in mari (Godin).

Longitudo speciminis unici 101'''.

Aanm. Deze soort is vooral kenbaar aan hare suboperkeltandjes en draadachtige verlenging der rugvin-, aarsvin- en staartvinstralen, en voorts aan hare kleuren, gekwabte rugvindoornen, getande onderoogkuilsbeenderen enz.

Glyphisodon xanthozona Blkr.

Glyphis. corpore oblongo compresso, altitudine 3 circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{3}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso valde convexo, $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis, aeque alto circiter ac longo; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ ad 3 fere in longitudine capitis; linea rostro-frontali fronte convexa; linea interoculari convexa; osse suborbitali angulo oris oculi diametro plus duplo humiliore; dentibus maxillis subbiseriatis sub-

alternantibus apice non emarginatis; praeoperculo subobtusangulo rotundato; operculo spinula plana brevi; squamis lateribus 26 p. m. in serie longitudinali; linea laterali sub anteriore dimidio pinnae dorsalis radiosae interrupta; linea dorsali linea ventrali altiore et convexiore; pinna dorsali spinosa spinis posterioribus spinis ceteris longioribus $2\frac{1}{2}$ circiter in altitudine corporis, membrana inter singulas spinas paulo emarginata lobata; dorsali radiosa analique obtusis rotundatis dorsali spinosa altioribus corpore duplo vel paulo plus duplo humilioribus; pectoralibus obtusis rotundatis 5 fere, ventralibus acutis radio 1° producto 4 circiter, caudali leviter emarginata angulo inferiore obtusa angulo superiore acutiuscula $4\frac{1}{3}$ ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; colore corpore fuscescente-violaceo, fasciis 4 transversis flavis fascia 1ª operculari, 2ª et 3ª dorso-analibus, 4ª caudali; squamis capite corporeque parte violacea singulis guttula dilute coerulea; pinnis dorsali, pectoralibus caudalique aurantiacis, dorsali spinosa fusco marginata, dorsali radiosa basi postice macula oblonga rotunda nigra, caudali postice fusco limbata; ventralibus analique aurantiaco-fuscescentibus, anali vitta longitudinali obliqua coerulea.

B. 6 vel 5. D. 13/11 vel 13/12 vel 13/13. P. 2/15 vel 2/16. V. 1/5. A. 2/11 vel 2/12 vel 2/13. C. 15 et lat. brev.

Habit. Cauer, in mari (Engel).

Longitudo 3 speciminum 45''' ad 52'''.

Aanm. Deze fraaije soort is gemakkelijk herkenbaar aan haar violet met 4 gele dwarsche banden geteekend ligchaam, oranjekleurige vinnen en zwarte rugvinvlek. Hare tandjes zijn even als bij *Glyphisodon modestus* Schl. Müll. slechts uitgerand en evenzoo op 2 reijen geplaatst.

Glyphisodon unimaculatus CV. Poiss. V p. 358. Schleg. Müll. Overz. Amphipr. Premn. p. 23 tab. VI fig. 1. in Verh. Nat. Gesch. N. Overz. Bezitt.

Glyphis. corpore oblongo compresso, altitudine 3 et paulo in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo $4\frac{1}{4}$ circiter in longitudine corporis, fere aeque alto ac longo; oculis diametro 3 circiter in longitudine capitis; linea rostro-frontali declivi rectiuscula; osse suborbitali angulo oris oculi diametro duplo circiter humiliore, rotundato; dentibus maxillis subbiseriatis subalternantibus apice non emarginatis; praeoperculo obtusangulo angulo rotundato; operculo spina conspicua nulla; squamis lateribus 26 p. m. in serie longitudinali; linea laterali sub anteriore dimidio pinnae dorsalis radiosae interrupta; lineis

dorsali et ventrali convexitate subaequalibus rotundatis; pinna dorsali spinosa spina postica spinis ceteris longiore, $2\frac{1}{2}$ circiter in altitudine corporis, membrana inter singulas spinas emarginata lobata; dorsali radiosa analique dorsali spinosa altioribus obtusis rotundatis corpore minus duplo humilioribus; pectoralibus rotundatis 5 circiter, ventralibus acutis et caudali emarginata lobis angulatis $4\frac{1}{3}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore viridi marginibus squamarum profundiore; squamis corpore singulis vitta transversa coerulea; pinnis pectoralibus caudalique superne aurantiacis, ceteris caudalique inferne violaceo-fuscis; dorsali radiosa radiis posticis macula oblonga nigra.

B. 5. D. 13/12 vel 13/13. P. 2/15. V. 1/5. A. 2/12. C. 13 vel 15 et lat. brev.

Synon. *Glyphisodon à une tache* CV. Poiss. V p. 358.

Habit. Priaman, Sumatrae occidentalis, in mari (Ida Pfeiffer).

Longitudo speciminis unici 75'''

Aanm. Op de aangehaalde figuur zijn de blaauwe schubstreepjes en vlekjes niet afgebeeld en de kleuren in het algemeen te licht voorgesteld. Bij mijn specimen is slechts de bovenhelft der staartvin oranjekleurig en de onderhelft violetachtig-bruin.

Glyphisodon modestus Schleg. Müll. Overz. Amphipr. Premn. Pomac. p. 23 tab. 6 fig. 2 in Verh. Nat. Gesch. Ned. Overz. Bez. Vissch.

Glyphis. corpore oblongo compresso, altitudine 3 circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo $4\frac{2}{5}$ circiter in longitudine corporis, aeque alto circiter ac longo; oculis diametro 3 et paulo in longitudine capitis; linea rostro-frontali fronte convexa; osse suborbitali angulo oris oculi diametro duplo circiter humiliore rotundato; dentibus maxillis subbiseriatis subalternantibus apice non emarginatis; praeoperculo obtusangulo rotundato; operculo spinula plana brevi; squamis lateribus 26 p. m. in serie longitudinali; linea laterali sub anteriore parte pinnae dorsalis radiosae interrupta; lineis dorsali et ventrali convexitate aequalibus rotundatis; pinna dorsali spinosa spina postica spinis ceteris longiore $2\frac{1}{2}$ circiter in altitudine corporis, membrana inter singulas spinas emarginata lobata; dorsali radiosa analique dorsali spinosa altioribus corpore duplo humilioribus obtusis rotundatis; pectoralibus rotundatis 5 et paulo, ventralibus acutis 6 circiter, caudali leviter emarginata lobis obtusis rotundatis $4\frac{2}{3}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore flaves-

cente-viridi, rostro violascente; pinnis viridescentibus et, pectoralibus exceptis, margines versus violaceis.

B. 5. D. 13/12 vel 13/13. P. 2/16. V. 1/5. A. 2/12. C. 15 et lat. brev.

Habit. Priaman, Sumatrae occidentalis, in mari (Godin).

Longitudo speciminis unici 90'''.

Aanm. Van deze soort bestond tot nog toe slechts de aangehaalde afbeelding en eene beschrijving der kleuren. In den verschen toestand zou langs den bovenrand der doornachtige rugvin een rooskleurig bandje zijn, hetwelk bij mijn specimen niet zigtbaar is. De uitdrukking van het profiel op aangehaalde afbeelding is niet zeer juist, zijnde ook de onderoogkuilsbeenderen en het preoperkel er te hoekig voorgesteld.

Bij meerdere soorten van *Glyphisodon* is het uitgerand zijn der kaakstanden slechts schijnbaar en wordt te weeg gebragt door eene binnenste rei kortere tanden, die zeer digt tegen de voorste rei aanliggen en welker punten tusschen de punten der tanden van de voorste rei zigtbaar zijn. Deze wijze van dentitie is bij mijn specimen van *Glyphisodon modestus* zeer duidelijk waarneembaar.

Glyphisodon biocellatus CV. Poiss. V p. 361. Schleg. Müll. Overz. Amphipr. Premn. p. 24. tab. VI fig. 4 in Verh. Nat. Gesch. Ned. Overz. Bezitt. Vissch.

Glyphis. corpore oblongo compresso, altitudine 3 circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo 4 ad 4 et paulo in longitudine corporis, aeque alto ac longo; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ ad $2\frac{2}{3}$ in longitudine capitis; linea rostro-frontali convexa; osse suborbitali angulo oris oculi diametro plus duplo humiliore, rotundato; dentibus maxillis subbiseriatis subalternantibus apice non emarginatis; praeoperculo rectangulo angulo rotundato; operculo spina conspicua nulla; squamis lateribus 24 p. m. in serie longitudinali; linea laterali sub anteriore dimidio pinnae dorsalis radiosae interrupta; lineis dorsali et ventrali rotundatis, dorsali ventrali convexiore; pinna dorsali spinosa spina postica spinis ceteris longiore, $2\frac{1}{4}$ circiter in altitudine corporis, membrana inter singulas spinas emarginata lobata; dorsali radiosa analique obtusis rotundatis dorsali spinosa paulo altioribus; pectoralibus rotundatis $4\frac{1}{4}$, ventrali-

bus acutis radio 1° producto et caudali emarginata lobis acutiusculis 4 circiter in longitudine corporis; colore corpore pinnisque flavo; squamis praeoperculo, lateribus pinnisque singulis gutta vel guttula coerulea, squamis perculo, lateribus pinnisque singulis gutta vel guttula coerulea, squamis operculo dorsoque singulis guttulis 2 vel 3 coeruleis; vittis maxillo-suboculari et maxillo-oculari coeruleis; fascia rostro-supraoculo-dorsali coerulea lineae dorsali contigua pinnam dorsalem radiosam vel caudam attingente; pinna dorsali maculis 2 rotundis nigris coeruleo cinctis, macula anteriore basi spinarum posteriorum, macula posteriore minore basi radiorum posteriorum; dorsali insuper marginem superiorem versus vitta longitudinali coerulea.

B. 5. D. 13/13. P. 2/16. V. 1/5. A. 2/12 vel 2/13. C. 15 et lat. brev.

Synon. *Glyphisodon biocellé* CV. Poiss. V p. 361.

Habit. Priaman, Cauer, Sumatrae occidentalis, in mari (Ida Pfeiffer, Engel).

Longitudo 7 speciminum 20''' ad 47'''.

Aanm. De blaauwe rugband eindigt bij de grootere individu's bij de voorste zwarte rugvinvlek, doch gaat bij de kleinere tot aan de staartvin. De aangehaalde afbeelding is onnaauwkeurig wat de band- en vlekteekening van kop, zijden en vinnen betreft en ook de buikvinnen zijn er te kort voorgesteld. De Maleische (Sundasche) naam *tjelan-cahan* (lees *Tjilankahan*), aangehaald in de groote Histoire naturelle des Poissons, heeft betrekking tot de plaats van *voorkomen* (zuidkust van westelijk Java) en niet tot den Maleischen naam der soort.

LABROÏDEI CYCLOÏDEI.

Julis (*Julis*) *urostigma* Blkr.

Jul. (Jul.) corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{3}$ circiter in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite acuto 4 et paulo in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{3}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{2}{3}$ circiter in longitudine capitis, paulo a linea rostro-frontali remotis; linea rostro-frontali declivi rectiuscula; rostro acuto oculo non longiore; maxillis dentibus mediocribus anticis ceteris longioribus caninis nullis; maxilla superiore dente angulari nullo; labiis carnosis; linea laterali ramosa; squamis lateribus 27 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsali et anali basi squamosis, postice obtusis; dorsali parte spinosa parte radiosa hu-

miliore spina postica spinis ceteris longiore; pectoralibus obtusis $5\frac{3}{4}$, ventralibus acutis 8 et paulo, caudali obtusa convexa 6 circiter in longitudine corporis; colore corpore superne roseo inferne margaritaceo; dorso fasciis transversis 5 vel 6 violaceis media latera versus descendentibus spatiis intermediis gracilioribus; rostro, genis operculisque pulchre flavis; fascia rostro-oculo-operculari rubro-violacea; cauda superne maculis 4 p. m. confertis profunde coeruleis; pinna dorsali spinosa rubro et aurantiaco nebulata, macula profunde coerulea spinam 1^m inter et 3^m; dorsali radiosa aurantiaca fascia media longitudinali carmosina, macula profunde coerulea radium 1^m inter et 2^m; pectoralibus roseis basis flavis basi superne macula parva trigona coerulea; ventralibus flavescente-roseis; anali aurantiaca; caudali flava basi marginibusque superiore et inferiore late carmosina.

B. 6. D. 8/13 vel 8/14. P. 2/14. V. 1/5. A. 3/11 vel 3/12. C. 14 et lat. brev.

Habit. Cauer, in mari (Engel).

Longitudo speciminis unici 66'''.

Aanm. Deze soort is verwant aan *Julis (Julis) dorsalis* QG. doch ranker van vormen en wijkt er aanmerkelijk van af in de bijzonderheden der kleurteekening, vooral der vinnen. Zij staat tusschen *Julis dorsalis* QG en *Julis (Julis) Schwanenfeldii* Blkr. en laat zich van laatstgenoemde onderkennen door spitser profiel van den kop, meer voorwaartsche plaatsing der 2e rugvinvlek, door veel smallere dwarsche rugbanden, de vlekjes op den rug van den staart, enz.

Julis (*Julis*) *Schwanenfeldii* Blkr.

Jul. (Jul.) corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{3}{4}$ circiter in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite convexo $4\frac{2}{5}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{3}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{2}{3}$ circiter in longitudine capitis, paulo a linea rostro-frontali remotis; linea rostro-frontali convexa; rostro convexo oculo non vel vix breviore; maxillis dentibus mediocribus anticis ceteris longioribus caninis nullis; maxilla superiore dente angulari nullo; labiis carnosis; linea laterali ramosa; squamis lateribus 27 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsali et anali basi squamosis, postice angulatis; dorsali parte spinosa parte radiosa humiliore spina postica spinis ceteris longiore; pectoralibus obtusiusculis $5\frac{1}{2}$, ventralibus acutiusculis $8\frac{1}{2}$, caudali truncata 6 circiter in longitudine corporis; colore corpore flavo-roseo; dorso fasciis fusco-violaceis latis transversis 6 vel 7 pinnam dorsalem ver-

sus adscendentibus et media latera versus descendentibus spatiis intermediis multo latioribus; vitta oculo-operculari rubro-violacea; lateribus striis transversis luteis; pinna dorsali inferne flava superne rubra, parte radiosa coerulescente marginata, maculis 2 profunde coeruleis 1ª spinam 1ᵐ inter et 3ᵐ, 2ª radium 2ᵐ inter et 4ᵐ; pectoralibus roseis, basi vitta transversa coerulea; ventralibus flavescente-roseis; anali parte basali aurantiaca parte libera rubra coerulescente marginata; caudali roseo-rubra.

B. 6. D. 8/13 vel 8/14. P. 2/13. V. 1/5. A. 3/11 vel 3/12. C. 14 et lat. brev.

Habit. Cauer, in mari (Engel).

Longitudo speciminis unici 80'''.

Aanm. *Julis (Julis) Schwanenfeldii* is na verwant aan *Julis dorsalis* QG doch verschilt er van door ranker ligchaam en andere kleuren der vinnen enz. Ik noem haar ter eere van mijnen vriend, den heer H. W. Schwanenfeld, door wiens belangrijke verzamelingen de kennis der ichthyologie van Sumatra aanmerkelijk gevorderd is.

Julis (*Halichoeres*) *kallochroma* Blkr.

Jul. (Halichoer.) corpore oblongo compresso, altitudine 4 et paulo in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite acuto $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{2}{5}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $4\frac{1}{3}$ circiter in longitudine capitis, diametro $\frac{1}{3}$ circiter a linea rostro-frontali remotis; linea rostro-frontali concava; rostro acuto oculo paulo longiore; maxillis dentibus mediocribus, antice caninis 2 parvis; maxilla superiore postice dente angulari mediocri; labiis carnosis; linea laterali singulis squamis non vel vix ramosa; squamis lateribus 26 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsali et anali basi paulo squamosis postice angulatis; dorsali spina postica spinis ceteris longiore; pectoralibus obtusis $6\frac{2}{3}$, ventralibus acutis radio 1° producto $5\frac{1}{2}$ circiter, caudali convexa $4\frac{2}{3}$ circiter in longitudine corporis; colore capite rubro-violaceo, corpore rubro; capite vittis rostro-oculari, maxillo-infraoculari et maxillo-operculari coeruleis, vittulis maculisque insuper pluribus coeruleis; corpore fasciis violaceis coeruleo limbatis longitudinalibus p. m. 10; pinnis dorsali, anali et caudali fusco-violaceis maculis et vittulis numerosis coeruleis; dorsali superne margine duplice flavo et profunde coeruleo; anali basi et medium versus fascia longitudinali aurantiaca coeruleo marginata, inferne margine duplice flavo et profunde coeruleo; caudali angulis flava flavo interne coeruleo marginato; pectoralibus rubris,

basin versus aurantiacis basi vitta transversa fusco-violacea; ventralibus flavis radio 1o rubro.

B. 6. D. 9/12 vel 9/13. P. 2/12. V. 1/5. A. 3/12 vel 3/13. C. 12 vel 14 et lat. brev.

Habit. Priaman, in mari (Ida Pfeiffer).

Longitudo speciminis unici 121'''.

Aanm. Deze fraaije soort is zeer kenbaar aan hare sterk uitgedrukte kleuren en is in habitus en kleurteekening van kop en vinnen na verwant aan *Julis* (*Halichoeres*) *Temminckii* Blkr., doch onderscheidt zich voldoende door hare violette overlangsche banden. Zij heeft insgelijks groote overeenkomst met *Julis annularis* K. v. H. doch deze is aanmerkelijk hooger van ligchaam, heeft het profiel veel stomper, anders gekleurde dwarsche banden over de staartvin enz.

Julis (*Halichoeres*) *notopsis* K. v. H. CV. Poiss. XIII p. 355.

Jul. (Halich.) corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{2}{3}$ circiter in ejus longitudine, latitudine 2 fere in ejus altitudine; capite acuto 4 circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{4}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis, paulo a linea rostro-frontali remotis; linea rostro-frontali declivi convexiuscula; rostro acuto oculo non longiore; maxillis dentibus mediocribus, antice caninis 2 parvis, maxilla superiore postice dente angulari parvo; labiis carnosis; linea laterali subsimplice; squamis lateribus 27 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsali et anali basi glabris postice acutis; dorsali spina postica spinis ceteris longiore; pectoralibus obtusis 6 fere, ventralibus acutis 9 circiter, caudali obtusa convexa 5 circiter in longitudine corporis; colore capite et corpore fusco; vittis longitudinalibus utroque latere 4 vel 5 rubris vel flavis; dorso supra lineam lateralem maculis 3 rotundis flavis; pinnis dorsali analique fusco-violaceis maculis flavis seriatis; dorsali maculis 2 nigris flavo cinctis, macula anteriore spinam 1^m inter et 2^m, macula posteriore magna rotunda radium 1^m inter et 6^m; pectoralibus violaceis basi vitta transversa profunde coerulea; ventralibus violaceo-fuscis; caudali dilute violacea basi flava.

B. 6. D. 9/13 vel 9/14. P. 2/13. V. 1/5. A. 3/12 vel 3/13. C. 14 et lat. brev.

Synon. *Girelle notopside* K. v. H. CV. Poiss. XIII p. 355.

Habit. Cauer, in mari (Engel).

Longitudo speciminis unici 30'''.

Aanm. Van deze soort ken ik slechts de korte beschrijving der kleuren en de opgave der vinstralen, voorkomende in de groote Histoire naturelle des Poissons. De opgave der kleuren past zeer goed op mijn specimen, doch de getallen der vinstralen zijn er vermeld als D. 9/11 en A. 3/11. Evenwel meen ik het bovenbeschreven voorwerp als tot dezelfde species behoorende te moeten beschouwen, berustende welligt het verschil in het aantal vinstralen op eene minder naauwkeurige telling.

Julis (*Halichoeres*) *phaiopus* Blkr.

Jul. (Halich.) corpore oblongo compresso, altitudine 4 fere in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite acuto $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{4}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 4 fere in longitudine capitis, paulo a linea rostro-frontali remotis; linea rostro-frontali declivi rectiuscula; rostro acuto oculo vix longiore; maxillis dentibus mediocribus, antice caninis 2 parvis, maxilla superiore postice dente angulari mediocri; labiis carnosis; linea laterali ramosa; squamis lateribus 27 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsali et anali basi glabris postice acutis; dorsali spina postica spinis ceteris longiore; pectoralibus obtusis 6, ventralibus acutis 8 circiter, caudali obtusa convexa $5\frac{1}{4}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore violascente-coeruleo; capite corporeque antice vittis longitudinalibus rubro-violaceis violaceo marginatis, capite 6 vel 7, corpore 10 vel 11; corpore postice guttis fusco-violaceis in series 10 p. m. longitudinales dispositis, seriebus vittis anteriore corporis parte contiguis; pinna dorsali dilute violascente ocellis tri- vel quadriseriatis rubris, basi maculis nigris 2 rubro cinctis, macula anteriore parva spinam 1^{m} inter et 2^{m}, macula posteriore rotunda radium 3^{m} inter et 5^{m}; dorsali radiosa margine duplice albo et nigro; pectoralibus aurantiacis basi flavis vittaque transversa coerulea; ventralibus fusco-violaceis basi postice aurantiacis; anali violaceo, albo et nigro marginata et vittis 3 longitudinalibus rubris; caudali aurantiaco-fusco superne, inferne et postice late flavo marginata.

B. 6. D. 9/13 vel 9/14. P. 2/12. V. 1/5. A. 3/12 vel 3/13. C. 14 et lat. brev.

Habit. Cauer, in mari (Engel).

Longitudo speciminis unici 73'''.

Aanm. Deze soort is kenbaar aan hare 2 zwarte rugvin-

vlekken, talrijke overlangsche kop- en ligchaamsbanden, breeden violetten staartvinband, talrijke rug- en aarsvinstralen, violet-bruine buikvinnen, enz.

Gomphosus coeruleus Lacép. Poiss. III tab. 5 fig. 1, tab. 6 fig. 1. Sevastianof, Nov. act. Petropol. XIII p. 357 tab. 11. CV. Poiss. XIV p. 22 Règn. anim. éd. lux. Poiss. tab. 89 fig 2.

Gomphos. corpore elongato compresso, altitudine 5 circiter in ejus longitudine, latitudine 2⅓ circiter in ejus altitudine; capite acutissimo 3 circiter in longitudine corporis, duplo circiter longiore quam alto; oculis diametro 8 ad 9 in longitudine capitis, 2½ circiter in capitis parte postoculari; rostro acutissimo producto, multo longiore quam basi alto; maxilla superiore inferiore longiore; dentibus maxillis conicis anticis 2 caninis mediocribus curvatis; rictu longitudine 4 circiter in longitudine capitis multo plus ejus longitudine ante oculum desinente; squamis lateribus 26 p. m. in serie longitudinali; linea laterali ramosa; pinnis verticalibus basi squamosis; dorsali parte spinosa parte radiosa humiliore spina postica spinis ceteris longiore, parte radiosa postice angulata radiis anticis radiis posticis longioribus; pectoralibus acute rotundatis 7 circiter, ventralibus acutis radio 1° producto 7⅔ circiter, caudali subtruncata radiis angularibus productis inferioribus longioribus 5½ circiter in longitudine corporis; anali postice angulata radiis anticis radiis posticis longioribus; colore toto corpore violaceo-coeruleo; pinnis pectoralibus violaceo-fuscis margine posteriore dilute fuscescentibus; pinnis ceteris flavis, dorsali et anali coeruleo marginatis, radio postico macula parva coerulea; caudali basi et marginibus superiore et inferiore, ventralibus spina et radio 1° coeruleis.

B. 6. D. 8/13 vel 8/14. P. 2/13. V. 1/5. A. 3/11 vel 3/12. C. 14 et lat. brev.

Synon. *Gomphose bleu* Lacép. Poiss. III tab. 5 fig. 1, tab. 6 fig. 1, CV. Poiss. XIV p. 22.
Gomphosus viridis Benn. Ceyl. Fish. p. 30 tab. 30.
Nil talapat girawah Cingal.

Habit. Priaman, in mari (Godin).

Longitudo speciminis unici 205'''.

Aanm. *Gomphosus coeruleus* Lacép. was reeds bekend van Isle de France, Bourbon, Ceylon en Bombaij, doch nog niet van den Indischen Archipel. Van de mij bekende gepubliceer-

de afbeeldingen dezer soort is die in de prachtuitgave van de „Règne animal" nog de minst inkorrekte, hoezeer er 2 rugdoornen en 2 aarsvindoornen te weinig zijn afgebeeld. De afbeelding van COMMERSON (in het werk van LACÉPÈDE) en BENNETT vertoonen de schubben des ligchaams veel te klein en te talrijk. De afbeelding van SEVASTIANOF ken ik niet, doch deze is volgens den heer VALENCIENNES zeer goed.

Gomphosus ornatus, vermeld in de, „Catalogue of Zoological specimens collected in Sumatra" opgenomen in „Memoir of the life and public services of Th. St. Raffles" p. 690, schijnt dezelfde te zijn als *Gomphosus Cepedianus* QG. luidende de diagnose daarvan als volgt „Gomph. brunneus, pinnis verticalibus flavescentibus, caudali supra infraque nigro marginata: pinna pectorali apicem versus purpurascente, fascia dilute coerulea". Deze diagnose is blijkbaar naar een lang bewaard specimen genomen.

Cheilinus tetrazona Blkr.

Cheilin. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{3}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $3\frac{3}{4}$ circiter in ejus altitudine; capite acuto $3\frac{1}{3}$ circiter in longitudine corporis, longiore quam alto; oculis diametro 4 fere in longitudine capitis; linea rostro-frontali concaviuscula; maxillis dentibus mediocribus, anticis 2 caninis mediocribus; mento non prominente; praeopercule subrectangulo angulo paulo rotundato; linea lateral singulis squamis bifida vel trifida, rectiuscula; squamis lateribus 22 p. m. in serie longitudinali; linea dorsali linea ventrali convexiore; pinnis verticalibus basi squamosis; dorsali et anali radiosis postice obtusis rotundatis, dorsali spinosa spina postica spinis ceteris longiore membrana inter singulas spinas emarginata lobata; pectoralibus obtusis rotundatis et ventralibus acute rotundatis $6\frac{1}{2}$ circiter, caudali integra convexa 5 in longitudine corporis; colore corpore viridi fasciis 4 latis transversis diffusis violaceis, fascia 1ª dorso-pectorali, 2ª et 3ª dorso-analibus, 4ª caudali; fasciis 3 anterioribus marginem pinnae dorsalis superiorem attingentibus; vittis oculo-maxillaribus utroque latere 2 rubris; squamis capite maculis 2 vel 1 rubris; squamis lateribus plurimis vitta transversa rubra et coerulea; pinna dorsali rubra postice viridi; pectoralibus violascente-rubris; ventralibus et anali radiis

viridibus membrana rubra; anali fusco nebulata; caudali nigricante-violacea radiis ex parte viridibus.

B. 6. D. 9/10 vel 9/11. P. 2/10. V. 1/5. A. 3/8 vel 3/9. C. 14 et lat. brev.

Habit. Priaman, in mari (Ida Pfeiffer).

Longitudo 2 speciminum 75''' et 90'''.

Aanm. Deze soort schijnt verwant te zijn aan *Cheilinus radiatus* Ehr, welke insgelijks 4 breede banden dwars over het ligchaam heeft, doch de zijlijn ongetakt, de rugvin verlengd, de staartvinstralen buiten het vlies uitstekende enz. In habitus wijkt overigens mijn specimen zeer af van *Cheilinus lunulatus* CV., waarmede *Cheilinus radiatus* Ehr. gezegd wordt zeer groote overeenkomst te hebben. Grooter schijnt de verwantschap te wezen tusschen mijn specimen en *Cheilinus sinuosus* CV. doch deze zou 12 aarsvinstralen hebben. *Labrus fasciatus* Bl. (*Cheilinus Blochii* CV.) is op ongeveer dezelfde wijze geteekend, maar deze zou 8 rugdoornen en 13 aarsvinstralen hebben, de staartvin groen- en roodachtig enz.

CYPRINOÏDEI.

Barbus Huguenini Blkr.

Barb. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{3}{4}$ in ejus longitudine, latitudine 3 fere in ejus altitudine; capite convexo 6 in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{4}$, latitudine 2 fere in ejus longitudine; oculis diametro 3 in longitudine capitis, diametro 1 et paulo a se invicem distantibus; linea rostro-dorsali convexa; rostro convexo oculo non vel vix breviore; maxilla superiore inferiore longiore paulo ante oculum desinente, deorsum protractili; cirris labialibus et maxillaribus aequalibus pupillam attingentibus; dentibus pharyngealibus triseriatis, serie externa 5 uncinatis; osse capulari trigono obtuso rotundato; linea dorsali angulata linea ventrali rotundata paulo convexiore; linea laterali concava infra lineam rostro-caudalem descendente, lineae ventrali multo magis quam lineae dorsali approximata; squamis parte libera longitudinaliter striatis, lateribus 30 p. m. in serie longitudinali, 11 p. m. in serie transversali;

inguinibus squamis elongatis; pinna dorsali acuta, emarginata, altitudine $1\frac{1}{3}$ circiter in altitudine corporis, spina valde dentata capite longiore pinnis ventralibus opposita; pinnis pectoralibus ventralibusque acutis subaequalibus capite vix brevioribus, pectoralibus ventrales non, ventralibus analem non attingentibus; anali acuta emarginata altitudine $1\frac{3}{4}$ circiter in altitudine corporis; caudali profunde excisa lobis acutis subaequalibus $3\frac{2}{5}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore superne viridescente, inferne argenteo; pinnis flavescentibus vel roseis, verticalibus membrana fusco arenatis.

B. 3. D. 4/8 vel 4/9. P. 1/14. V. 1/8. A. 3/5 vel 3/6. C. 19 et lat. brev.

Habit. Sumatra occidentalis, in flumine Ombiling (Huguenin).

Longitudo speciminis unici 179'''.

Aanm. Deze soort staat in verwantschap tusschen *Barbus erythropterus* Blkr., *Barbus macrophthalmus* Blkr. en *Barbus hypselonotus* K. v. H. en laat zich daarvan onderkennen aan de gelijke lengte der lip- en kaakdraden, aan slanken vorm des ligchaams, aan de grootte der oogen, aan het bolle profiel van den kop, aan het niet reiken der borstvinnen tot aan de buikvinnen enz. Ik noem haar ter eere van haren ontdekker, den heer O. F. W. J. Huguenin, ingenieur van het mijnwezen in Nederlandsch Indië.

Barbus repasson Blkr.

Barb. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite acuto $4\frac{1}{4}$ ad $4\frac{2}{5}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$, latitudine 2 fere in ejus longitudine; oculis diametro 3 vel vix plus quam 3 in longitudine capitis, diametro 1 vel vix plus quam 1 in capitis parte postoculari, diametro 1 circiter a se invicem distantibus; rostro acuto rotundato oculo non vel paulo tantum longiore prominente; maxilla superiore inferiore longiore verticaliter deorsum valde protractili; ore infero, rictu parvo ante oculum desinente; labiis carnosis; cirris gracilibus labialibus maxillaribus multo longioribus oculum non attingentibus; dentibus pharyngealibus triseriatis, uncinatis, 5 in serie anteriore; linea rostro-dorsali vertice concaviuscula; dorso elevato angulato; ventre leviter curvato; linea laterali lineam rostro-caudalem non attingente, rectiuscula; squamis parte libera longitudinaliter striatis 36 p. m.

in serie longitudinali, 12 p. m. in serie transversali; inguinibus squamis elongatis; pinna dorsali supra radios posteriores pinnae ventralis incipiente, acuta, emarginata, corpore paulo humiliore, spina valde crassa et dentata longitudine caput aequante vel superante; pinnis pectoralibus acutis ventrales attingentibus et ventralibus obtusis $5\frac{3}{4}$ ad 6, caudali profunde emarginata lobis acutis $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; anali acuta emarginata dorsali multo humiliore; colore corpore superne viridi inferne argenteo; squamis lateribus singulis basi macula fusca; cauda postice macula magna rotunda nigra; pinnis rubris, dorsali membrana fusco arenata, caudali postice fusco marginata.

B. 3. D. 4/8 vel 4/9. P. 2/17 vel 2/18. V. 1/9. A. 3/5 vel 3/6. C. 19 et lat. brev.

Synon. *Repasson* Lampong.

Habit. Pangabuang, provinc. Lampong, in fluviis (Juch).

Longitudo 2 speciminum 210''' et 220'''.

Aanm. Deze *Barbus* staat in verwantschap tusschen *Barbus armatus* CV. en *Barbus enoplos* Blkr. en heeft vooral veel van eerstgenoemde soort doch laat zich toch gemakkelijk onderkennen aan eenigzins spitseren en langeren kop, grootere oogen, bruine schubvlekjes, groote staartvlek, enz.

Capoeta oligolepis Blkr.

Capoet. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{1}{4}$ in ejus longitudine, latitudine 2 ad $2\frac{1}{4}$ in ejus altitudine; capite convexiusculo obtusiusculo, $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{5}$ circiter, latitudine $1\frac{3}{4}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis, diametro $\frac{3}{4}$ circiter a se invicem distantibus; rostro convexo oculo multo breviore; maxilla superiore inferiore paulo longiore, verticaliter deorsum protractili, sub oculi limbo anteriore desinente; ore antico; cirris labialibus pupillam fere attingentibus; osse scapulari trigono obtusiusculo; linea dorsali angulata linea ventrali rotundata convexiore; linea laterali concava lineam rostro-caudalem attingente; squamis centro reticulatis parte libera longitudinaliter striatis, lateribus 16 p. m. in serie longitudinali, 6 vel 7 in serie transversali; inguinibus squamis elongatis; pinna dorsali acuta non emarginata, corpore multo humiliore, spina glabra gracili paulo ante pinnas ventrales inserta; pinnis pectoralibus et ventralibus acutis aequalibus, 6 fere in longitudine corporis; anali acutiuscula non emarginata, corpore plus duplo humiliore; caudali lobis acutis 4 cir-

citer in longitudine corporis; colore corpore superne nitido viridi-ferreo singulis squamis basi macula oblonga vel semilunari transversa nigra; pinnis pulchre rubris apicem vel marginem liberum versus nigro marginatis vel arenatis.

B. 3. D. 4/8 vel 4/9. P. 1/12. V. 1/8. A. 3/5 vel 3/6. C. 17 et lat. brev.

Habit. Lacus Meninju (Ida Pfeiffer).

Longitudo 4 speciminum 41''' ad 47'''.

Aanm. Deze fraaije soort is zeer kenbaar aan hare korte vormen, groote schubben, waarvan er slechts 15 of 16 op eene overlangsche rei gaan, aan hare korte aarsvin en fraaije vinkleuren. Volgens het mij door mevrouw Ida Pfeiffer, die haar ontdekte, medegedeelde, verzekeren de inlanders, dat zij niet grooter wordt dan het grootste mijner vier voorwerpen.

Dangila fasciata Blkr.

Dangil. corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{3}$ ad $4\frac{1}{4}$ in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite acuto 6 circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{4}$, latitudine $1\frac{2}{3}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 3 et paulo in longitudine capitis, diametro $1\frac{1}{3}$ circiter a se invicem distantibus; fronte inter oculos plana; vertice leviter convexo; rostro rotundato oculo paulo longiore, ante os prominente, poris numerosis bene conspicuis obsito; maxilla superiore maxilla inferiore longiore ante oculum desinente; cirris labialibus maxillaribus longioribus limbum praeoperculi posteriorem subattingentibus; labiis gracilibus superiore leviter papillato; dentibus pharyngealibus triseriatis subclavatis vix curvatis, serie externa 5; osse scapulari trigono apice acute rotundato; lineis dorsali et ventrali convexis; dorso ventre altiore; linea laterali parum curvata, non infra lineam rostro-caudalem descendente; squamis parte libera longitudinaliter striatis 50 p. m. in serie longitudinali, 16 p. m. in serie transversali; pinna dorsali ante pinnas ventrales incipiente, angulata, vix emarginata, corpore minus duplo humiliore, basi $2\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; pectoralibus et ventralibus acutis subaequalibus 6 circiter, caudali profunde incisa lobis acutis 5 et paulo in longitudine corporis; anali acuta non vel vix emarginata dorsali non vel vix humiliore; colore corpore superne viridi inferne argenteo; fascia

cephalo-caudali fusco-violacea; squamis lateribus singulis supra et infra lineam lateralem basi macula nigricante-violacea; pinnis roseis, caudali carmosina radiis externis viridi-violaceis.

B. 3. D. 4/27 vel 4/28. P. 2/19. V. 1/8. A. 3/5 vel 3/6. C. 19 et lat. brev.

Habit. Pangabuang, provinciae Lampong, in fluviis (Juch).

Longitudo speciminis unici 232'''.

Aanm. Deze *Dangila* heeft veel van *Dangila sumatrana* Blkr. (Nat. Tijdschr. Ned. Ind. III p. 596), doch deze is slanker van vormen, heeft slechts ongeveer 34 schubben op eene overlangsche rei, 23 of 24 rugvinstralen, spitsere rug- en staartvintoppen, enz.

Cobitis Pfeifferi Blkr.

Cobit. corpore elongato compresso, altitudine 7 ad 8½ in ejus longitudine, latitudine 1½ circiter in ejus altitudine; capite acutiusculo convexo, 6 circiter in longitudine corporis, duplo fere longiore quam alto; oculis diametro 6 circiter in longitudine capitis, maxima parte in anteriore dimidio capitis sitis; osse suborbitali utroque latere unico; rostro convexo rotundato; spinis suborbitalibus nullis; cirris 6, supramaxillaribus basi liberis, labialibus opercula, supramaxillaribus internis oculum attingentibus vel paulo superantibus; linea dorsali convexa; squamis lateribus minimis oculo nudo conspicuis 100 p. m. in serie longitudinali thoracicis caudalibus minoribus; pinna dorsali angulata, obtusiuscula, corpore paulo altiore, non emarginata, radiis anticis pinnis ventralibus oppositis; pectoralibus acutis capite paulo longioribus; ventralibus rotundatis capite paulo brevioribus; anali acuta altitudine corporis altitudinem aequante; caudali paulo emarginata angulis acuta 5 in longitudine corporis; colore corpore superne viridi inferne dilutiore; fascia rostro-caudali lata nigricante-fusca; dorso fusco nebulato; cirris supramaxillaribus nigris, labialibus flavis; pinnis immaculatis, dorsali caudalique viridibus radiis profundioribus; pinnis ceteris flavis vel aurantiacis, pectoralibus analique radiis anticis viridibus; caudali basi macula oblonga transversa nigricante.

B. 3. D. 2/8 vel 2/9. P. 1/9 vel 1/10. V. 1/7. A. 2/5 vel 2/6. C. 18 et lat. brev.

Habit. Lacus Meninju (Ida Pfeiffer).

Longitudo 6 speciminum 58''' ad 64'''

Aanm. Deze soort is verwant aan *Cobitis chrysolaimos* CV.

en onderscheidt zich daarvan voornamelijk door minder uitgerande staartvin, langere voeldraden en breeden overlangschen ligchaamsband.

Ik draag haar op aan de beroemde reizigster, welke haar heeft ontdekt.

MURAENOÏDEI.

Dalophis polyophthalmus Blkr.

Daloph. corpore cylindraceo valde elongato, altitudine 28 ad 34 in ejus longitudine; capite valde acuto 8½ ad 9½ in longitudine corporis; altitudine capitis 8½ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 15 ad 18 circiter in longitudine capitis; rostro acuto leviter convexo, apice carnoso, oculo plus duplo longiore; naribus tubulatis posterioribus labiis perforatis; maxilla superiore inferiore multo longiore; rictu longe post oculum producto 2½ ad 2¾ in longitudine capitis; dentibus acutis curvatis, palatinis, vomerinis inframaxillaribusque uniseriatis, subaequalibus, nasalibus utroque latere p. m. 36, vomerinis p. m. 18 anticis dentibus palatinis anticis contiguis, inframaxillaribus utroque latere p. m. 40; dentibus nasalibus ceteris paulo majoribus biseriatis 4, spatio glabro parvo a dentibus vomero-palatinis remotis; aperturis branchialibus inferis rimaeformibus rictu plus duplo brevioribus; cute laevi; linea laterali genis incipiente, tubulis continuis notata valde conspicua; pinna dorsali quarta parte capitis longitudinis post aperturam branchialem incipiente, corpore plus triplo humiliore, postice non emarginata, paulo ante apicem caudae desinente; pinna anali antice in 2° dimidio corporis incipiente, corpore plus triplo humiliore, parte postica parti dorsalis posticae opposita; colore corpore superne viridi, inferne flavescente; capite superne dorsoque antice ocellis pluribus aurantiacis; vertice vitta transversa aurantiaca; lateribus ocellis aurantiacis in seriem longitudinalem dispositis; pinnis viridescentibus.

B. 25. D. 360 p. m. A. plus quam 140 (posteriores tamen non vel vix conspicui).

Habit. Priaman, in mari (Ida Pfeiffer).

Longitudo 2 speciminum 166''' et 230'''.

Aanm. Deze *Dalophis* is het naaste verwant aan *Manti bukaro pauma* Russ. Corom. Fish. I p. 26 fig. 37 (*Dalophis*

orientalis MacCl.), doch onderscheidt zich er van door hare fraaije vlekteekening, door rankere gedaante en verder achterwaartsche plaatsing der aarsvin. De beschrijving van Russell is te onvoldoende om te oordeelen over mogelijk verder nog bestaande verschillen, vooral betrekkelijk het tandenstelsel en de getallen der vinstralen. De aarsvin van mijne specimina wordt naar achteren toe vliesachtig en laat daar geene stralen meer herkennen.

Muraena prosopeion Blkr.

Muraen. corpore elongato compresso 17 circiter in ejus longitudine; capite acuto 10½ circiter in longitudine corporis, paulo minus duplo longiore quam alto; oculis diametro 10 circiter in longitudine capitis; naribus anterioribus tubulatis, posterioribus non tubulatis; linea rostro-dorsali rostro et vertice convexa fronte concava; rostro convexo, acuto, oculo minus duplo longiore, non ante maxillam inferiorem prominente; rictu post oculum producto 3 et paulo in longitudine capitis; dentibus palatinis biseriatis acutiusculis serie externa p. m. 18 ad 20, serie interna 8 ad 13; dentibus nasalibus peripheric is uniseriatis p. m. 14 dentibus palatinis majoribus; disco nasali medio antice dente conico unico dentibus peripheric is non longiore; dentibus vomere 20 ad 27 obtusis biseriatis seriebus antice divergentibus dentes palatinos anteriores attingentibus; dentibus inframaxillaribus conicis acutiusculis anticis biseriatis posticis uniseriatis, serie externa utroque latere 22 ad 25, serie interna utroque latere 3 ad 5 dentibus serie externa majoribus; apertura branchiali in media altitudine corporis sita, oculo vix majore; cute laevi squamis inconspicuis; linea laterali poris vix conspicuis notata; pinna dorsali ante aperturam branchialem incipiente corpore vix plus duplo humiliore; anali medio tertiae sextae corporis partis circiter incipiente, dorsali duplo humiliore; corpore pinnisque aurantiaco-flavis totis maculis parvis fuscis profundioribus et dilutioribus variegatis et subreticulatis; capite dimidio anteriore castaneo; pinna anali marginem inferiorem versus vitta longitudinali fusca.

B. ? D. 285 ad 350 A. 190 ad 245. C. 12 p. m.

Habit. Cauer, Priaman, in mari (Engel, Godin).

Longitudo 2 speciminum 305''' et 370'''.

Aanm. Deze soort is gemakkelijk herkenbaar aan haar tandenstelsel, behoorende zij tot de groep met tweereijige ge-

hemelte-, ploegbeens- en onderkaaks-, en eenreijige neustanden, aan hare korte bekspleet, ver voor de kieuwopening beginnende rugvin, voor het midden des ligchaams beginnende aarsvin, effen bruinen kop, oranjekleurig en onregelmatig met bruin gevlekt ligchaam, bruinen aarsvinband enz. Den naam heb ik ontleend aan den bruinen kop, die sterk bij het bonte ligchaam afsteekt.

Muraena schismatorhynchus Blkr.

Muraen. corpore elongato compresso, altitudine 14 circiter in ejus longitudine; capite valde acuto $6\frac{3}{5}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; linea rostro-dorsali concava; oculis diametro 11 circiter in longitudine capitis, 2 in longitudine rostri; naribus anticis tubulatis, posticis non tubulatis sed marginibus elevatis; rostro acutissimo, plus duplo longiore quam basi lato ac alto, non ante maxillam inferiorem prominente; rictu plus quam rostri longitudine post oculum producto, vix plus quam 2 in longitudine capitis, ore clauso medio valde hiante; dentibus omnibus acutis uniseriatis; dentibus palatinis compressis utroque latere p. m. 27 anticis longioribus dentibus brevibus alternantibus; disco nasali oblongo duplo longiore quam lato dentibus subulatis peripheria p. m. 12 vel 14 ex parte elongatis, medio 3 vel 4 elongatis; dentibus vomerinis p. m. 13 conicis; inframaxillaribus compressis utroque latere p. m. 38 anterioribus ex parte subulatis; poris maxillis capiteque conspicuis nullis; apertura branchiali in media corporis altitudine sita oculo minore; cute laevi squamis inconspicuis; linea laterali inconspicua; pinna dorsali ante aperturam branchialem paulo post [illegible]tum incipiente, corpore plus duplo humiliore; anali postice in 4ª septima corporis parte incipiente corpore plus quintuplo humiliore; colore corpore pinnisque rubrofusco; pinnis marginem liberum versus nigricantibus flavo limbatis.

B. 12 p. m.? D. 345 p. m. C. 10 p. m. A. 200 p. m.

Habit. Beneulen, in mari (Vogler).

Longitudo speciminis unici 812'''.

Aanm. Deze soort heeft in habitus het meest van *Muraena cancellata* Richards. en *Muraena nubila* Richards. en beantwoordt daaraan ook, wat de algemeenheden van het tandenstelsel betreft. Zij is echter gemakkelijk herkenbaar aan hare roodbrui-

ne kleur, aan hare gele vinranden, aan hare bij gesloten kaken in het midden zeer gapende bekspleet, aan hare talrijke gehemelte- en onderkaakstanden, aan de plaatsing van den aars in de achterste helft des ligchaams enz. Ik kan er geene poriën waarnemen langs de kaken, op de kruin of aan de zijden.

Scripsi Batavia Calendis Februarii MDCCCLIII.